

ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

AMNESTY
INTERNATIONAL

ТРАЙБ

ВСТУП ДО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ВЛАДА В УКРАЇНІ

Хто ухвалює рішення, як це влаштовано і чому
важливо розуміти систему

Лектор: Мустафа Найєм

10.07.2025

Принцип

AMNESTY
INTERNATIONAL

ЩО ТАКЕ ПУБЛІЧНА ВЛАДА

Публічна влада – це система органів і осіб, які діють від імені суспільства. Її завдання – ухвалювати рішення, втілювати їх і гарантувати дотримання правил.

Це не щось абстрактне: влада – це правила, дороги, податки, захист, довідки, правосуддя.

Законодавча влада

Ухвалює закони та правила для суспільства

Виконавча влада

Реалізує закони та надає державні послуги

Судова влада

Контролює дотримання законів, вирішує спори

ПРИНЦИП ПОДІЛУ ВЛАДИ

Щоб уникнути зловживань, влада поділяється на три незалежні гілки:

Законодавча

Ухвалює правила

Приклад: Верховна Рада приймає закон про бюджет

Виконавча

Реалізує рішення

Приклад: Кабмін розподіляє кошти на освіту

Судова

Контролює дотримання

Приклад: Суд розглядає позов про порушення закону

Це забезпечує баланс, стримування та взаємну відповідальність.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Що таке Верховна Рада:

- Єдиний законодавчий орган держави
- Складається з **450 народних депутатів**, обраних громадянами
- Формується шляхом **загальнонаціональних виборів** за пропорційною системою (на момент 2025 р. – за відкритими списками)

Основні повноваження ВРУ:

- Ухвалення законів
- Затвердження державного бюджету
- Формування уряду (затвердження прем'єра, міністрів)
- Парламентський контроль (запити, комісії, контроль за виконавчою владою)

Хто має право законодавчої ініціативи:

- **Народні депутати України**
- **Президент України**
- **Кабінет Міністрів України**

(Конституційний Суд, громадяни, органи місцевої влади – не мають такого права.)

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Як ухвалюється закон: процедура

1. Реєстрація законопроєкту

Від уповноваженого суб'єкта (депутат, КМУ, Президент)

2. Направлення до профільного комітету

Комітет готує висновок, може організувати слухання, отримувати позиції експертів та інших органів

3. Перше читання

Загальне обговорення і голосування концепту законопроєкту. Може бути відхилено або прийнято за основу

4. Підготовка до другого Читання

Подання правок, обговорення в комітеті, узагальнення змін

5. Друге читання

Постатейне голосування за текст із правками

6. Третє читання (інколи)

У разі необхідності – фінальне голосування за узгоджений текст

9. Публікація і набуття чинності

7. Голосування за закон у цілому

Для звичайного закону – мінімум 226 голосів. Для конституційних змін – 300 голосів

8. Передача Президенту

Президент підписує або накладає вето (яке може бути подолане 226 голосами)

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Хто:

- Кабінет Міністрів України
- Міністерства
- ЦОВВ (центральні органи виконавчої влади)

Як формується:

- Прем'єр-міністр – за поданням Президента, затверджується ВРУ
- Міністри – за поданням прем'єра

Що робить:

- Кабмін ухвалює постанову (нормативний акт)
- Міністерство видає наказ (виконавчий документ)
- ЦОВВ реалізовує рішення (на практиці: інструкції, перевірки, послуги)

КМУ

Міністерства

Служби, агентства, інспекції

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

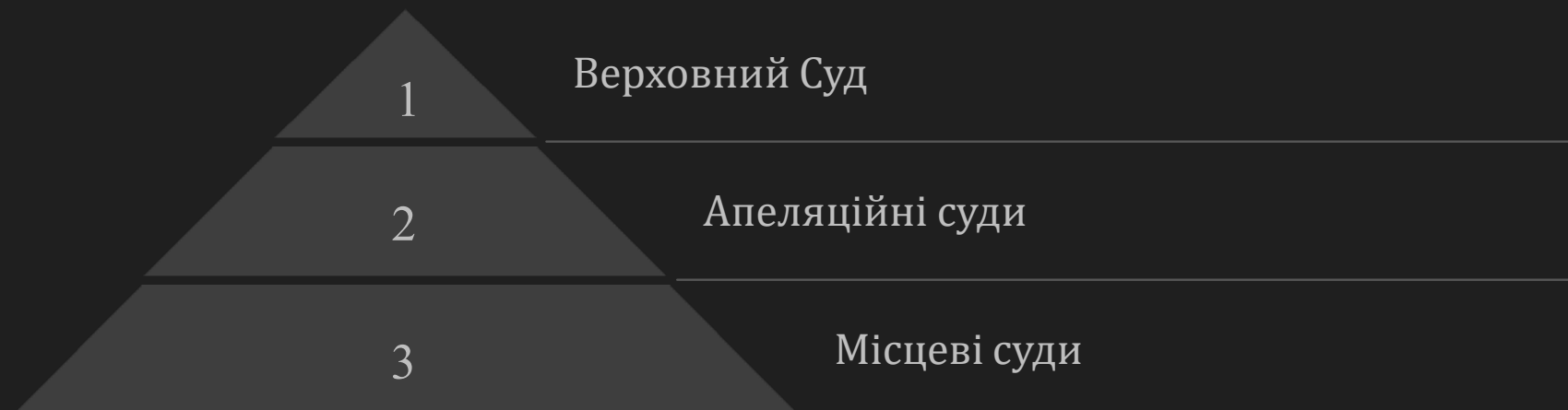
Процес ухвалення рішень:

- 1 — Розробка проєкту постанови/ наказу
- 2 — Погодження з зацікавленими органами
- 3 — Затвердження на засіданні КМУ
- 4 — Публікація та виконання

СУДОВА ВЛАДА

Хто:

Функція:

- Вирішення спорів
- Контроль законності
- Захист прав

Рішення суду:

1. Розгляд справи
2. Судове рішення
3. Апеляція/касація

Конституційний Суд України

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Хто:

Глава держави

Як обирається:

всенародно на 5 років

Повноваження:

- подання кандидатів у Кабмін і суди
- вето на закони
- керівництво ЗСУ
- зовнішня політика

Президент

Центр політичного впливу

Верховна Рада

Законодавчі ініціативи, вето

Кабінет Міністрів

Подання кандидатур

Суди

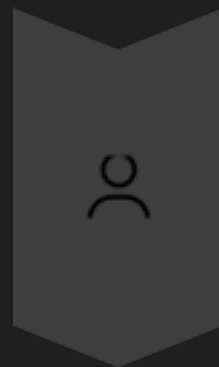
Призначення суддів

ЦЕНТР І РЕГІОНИ: ЦОВВ VS ОМС

ЦОВВ (центральні органи виконавчої влади)	ОМС (органи місцевого самоврядування)
Призначаються державою	Обираються громадою
Діють по всій країні	Представляють інтереси місцевих жителів
Підпорядковуються уряду	Працюють автономно

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

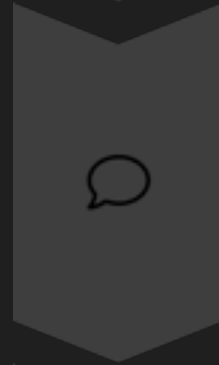
Структура громади:

Рада

Обирається громадою

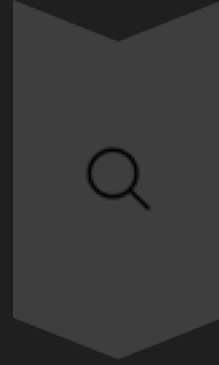
Ухвалює рішення

Голова громади

Обирається громадою

Представляє громаду

Виконавчий комітет

Реалізує рішення ради

Керує щоденними справами

Повноваження:

- місцевий бюджет
- послуги, комуналка
- розвиток громади

ДЕРЖАВНІ АДМІНІСТРАЦІЇ

Обласні та районні адміністрації (ОВА, РВА):

- Призначаються (не обираються)
- Представляють державу в регіонах
- Координують ЦОВВ
- В умовах війни – військові адміністрації

ЗАКЛЮЧНІ ТЕЗИ

Влада - це не щось далеке

Розуміння структури влади = можливість впливати на ситуацію та захищати себе.

1

2

Складна, але пізнана

Публічне управління в Україні може здаватися заплутаним, але уважне вивчення допоможе розібратись.

3

Ключ до участі в державних справах

Знання про владу дають змогу ефективно взаємодіяти з органами влади та впливати на рішення.

МІСЦЕВИЙ РІВЕНЬ ВЛАДИ

Лектор: О.Солонтай, ІПО

15.07.2025

Принцип

Вибори та відбір в громаді

1

Голови громад та місцеві депутати:

Обирають всі дорослі зареєстровані мешканці громади

2

Депутат на зарплаті (секретар, найкращий депутат, депутат у виконкомі):

Місцеві депутати або за пропозицією голови або самі

3

Постійні комісії:

Місцеві депутати

4

Заступники, виконавчий комітет, старости (члени виконавчого комітету):

Місцеві депутати за пропозицією голови.

5

Службовці (чиновники), комунальні підприємства, установи тощо:

Вирішується на сесіях місцевої ради.

6

Помічники депутата:

Депутати обирають/підбирають особисто.

ЯК ГРОМАДА УПРАВЛЯЄ

вибори

місцева рада

голова громади

депутати

секретар

виконавчий комітет

депутати ухвалюють рішення про:

дороги

кількість та роботу чиновників

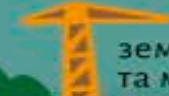
витрачання бюджету

місцеві податки і збори

комунальні підприємства

землю та майно

школи, бібліотеки та всі інші заклади громади

та інше

члени виконавчого комітету ухвалюють рішення про:

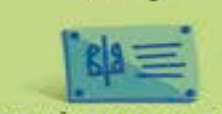
зовнішню рекламу

транспорт та дорожній рух

дітей, сиріт, опіку

пам'ятники, знаки, таблички, вивіски тощо

вуличну торгівлю

тарифи на тепло, сміття

на водо-постачання, каналізацію

та інше

Кількість заступників:

- Дніпро – 6
- Одеса - 6
- Миколаїв - 5
- Тростянець – 3
- Біла Церква – 4
- Вінниця - 5
- Харків - 11
- Полтава – 6
- Нова Ушиця – 2
- Кривий Ріг – 6
- Буча - 2

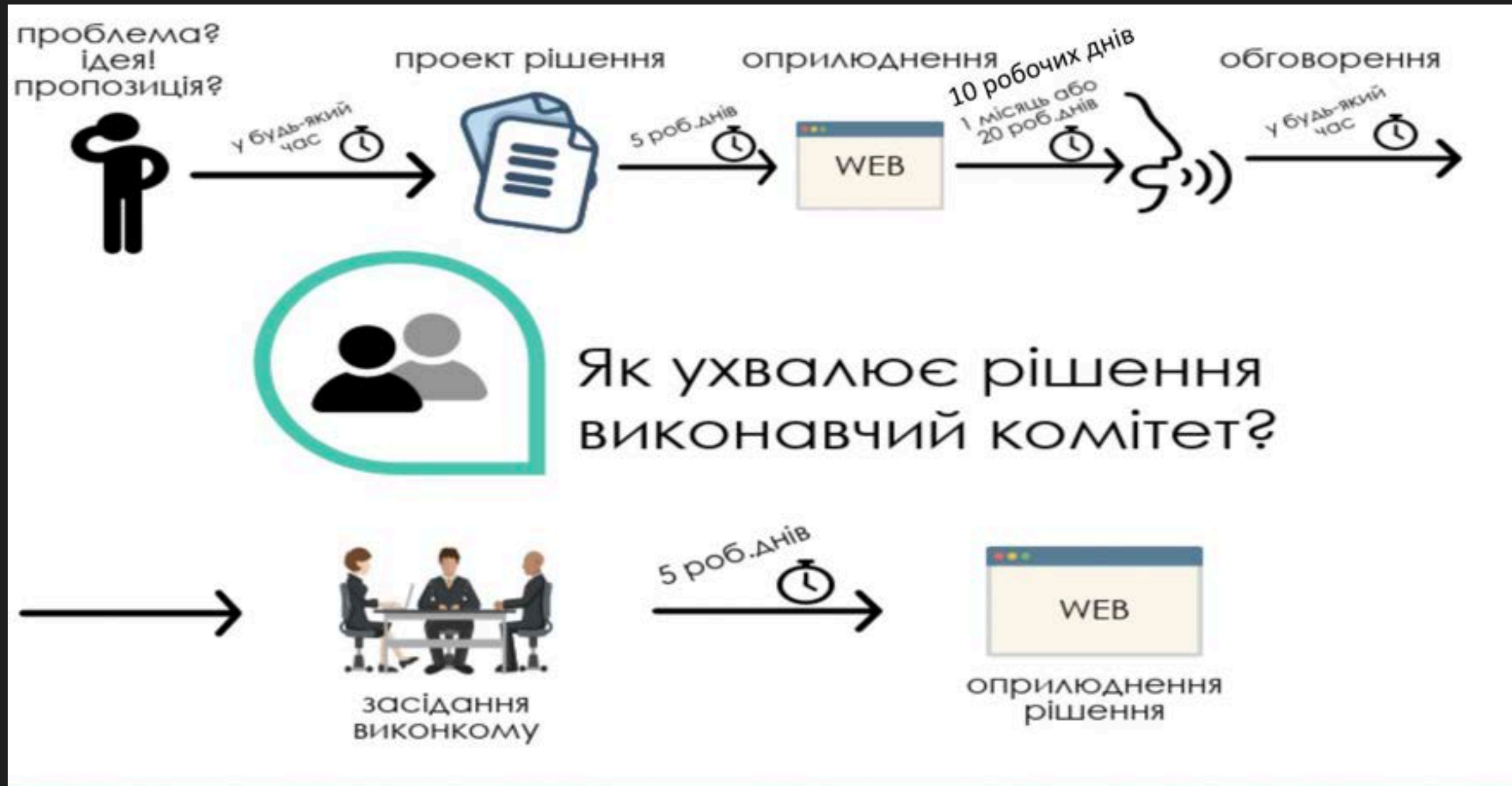
Виконавчий комітет, кількість членів:

- Дніпро - 11
- Апостолове - 33
- Полтава – 17
- Нова Ушиця – 28
- Львів - 11
- Миколаїв - 22
- Біла Церква – 17
- Вінниця – 15
- Харків – 21
- Буча – 23
- Івано-Франківськ - 55

Фотоприклади засідань органів місцевого самоврядування

Як ухвалює рішення виконавчий комітет?

Ведеться протокол, голосування не поіменні!

Як ухвалює рішення місцева рада?

Оплата праці:

«Депутатам»: рада (секретар – решті можливе відшкодування);

Голові: рада

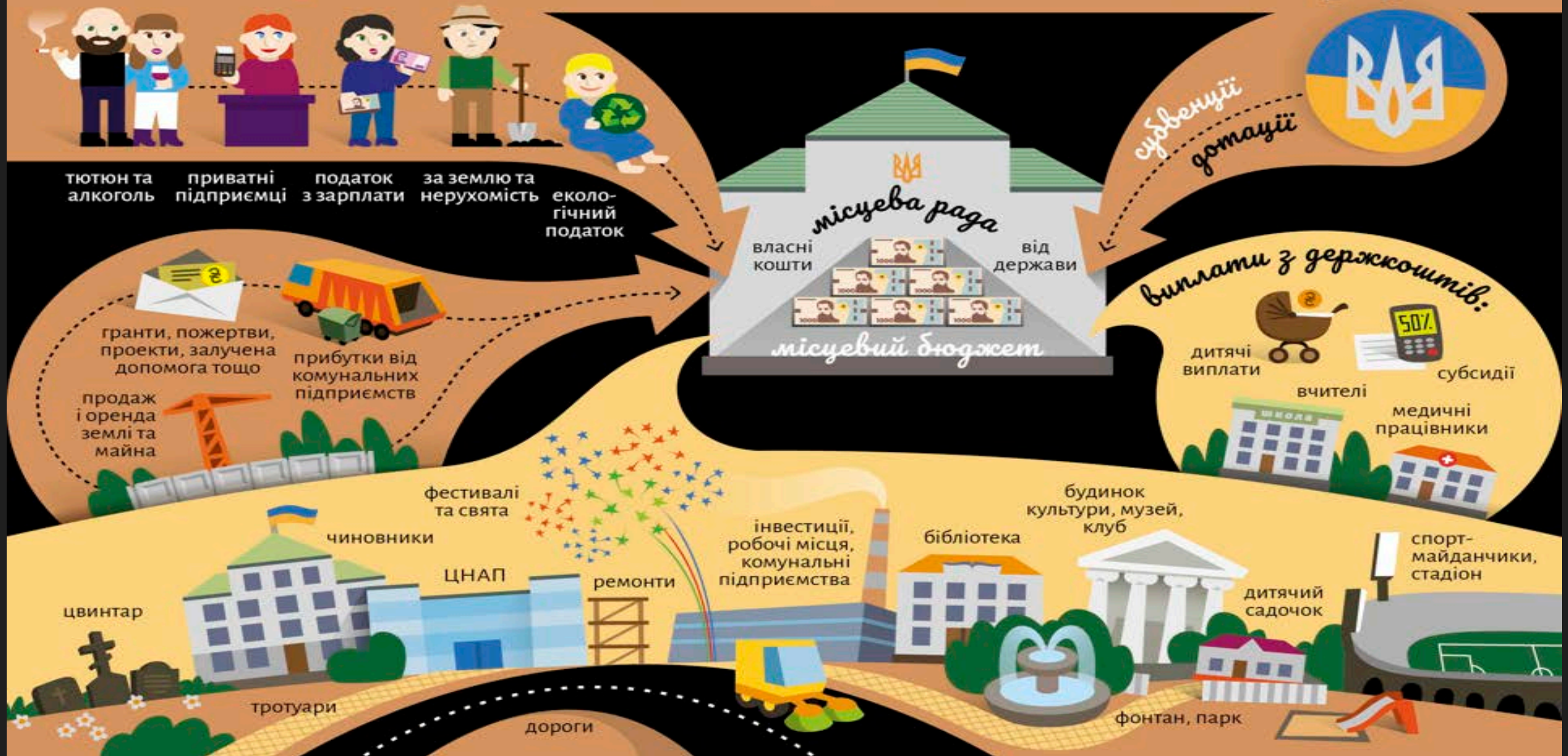
Службовцям: рада + голова

Вчителям: держава + можлива доплата ради

Декларації в ОМС публічні, окрім окремих членів виконавчого комітету!!!

ЯК ФІНАНСУЄТЬСЯ ГРОМАДА

Що відбувається? Фактичний аспект

- ВПО, нова міграція (три фактори);
- Релокація бізнесу;
- ВПО, як переселення (два фактори);
- Зміна економіки громад;
- Зміна ролі приватної сфери;
- Підбір іноземних партнерів для громад і регіонів;
- Конкуренція за тему відновлення і проектів;
- Бюджетний дефіцит та нові правила...та багато ін.

ЯК КОНТРОЛЮВАТИ ГРОМАДУ

знайомитися,
читати, отримувати
100% інформації:

- рішення ради (депутатів)
- рішення виконкому (членів виконавчого комітету)
- розпорядження голови громади
- висновки та рекомендації комісій
- протоколи пленарних засідань сесій рад
- протоколи засідань виконавчого комітету
- протоколи комісій
- накази, порядки, правила, інструкції

пропонувати
зміни

позиватися
у суд

створювати наглядові
ради комунальних
підприємств

вільно відвідувати та записувати:

прийом
голови

прийом
депутатів,
чиновників

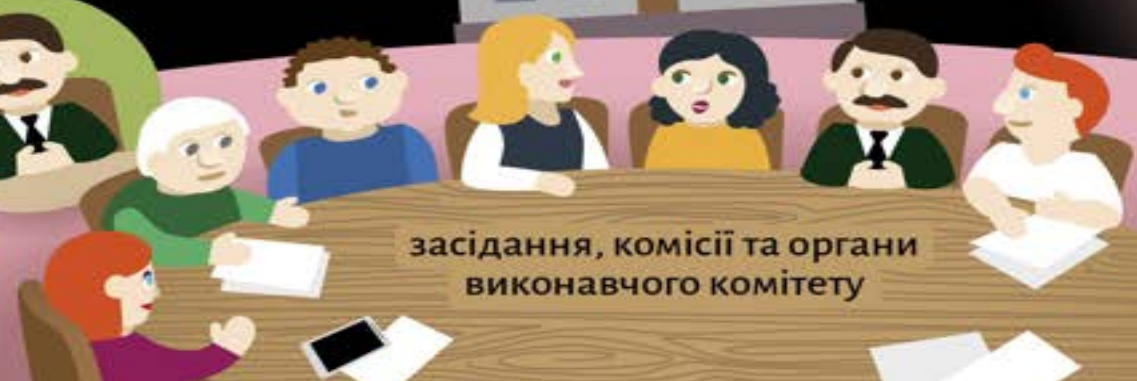

сесії
місцевої ради

депутатські
комісії

засідання, комісії та органи
виконавчого комітету

«Офіційні», передбачені законом:

Загальні збори громадян:

Гарний теоретичний інструмент.

Міцеві ініціативи:

Громадяни ставлять проблему, але не пропонують їх вирішень.

Органи самоорганізації:

Будинкові, квартальні, вуличні, мікрорайонні комітети.

Міцеві референдуми:

З 2012 року право на референдуми відкладено.

Доступ до інформації та регуляторна політика:

У людей немає можливості притягнути до відповідальності порушників.

Громадські слухання:

Поки закон не вимагає, міцеве самоврядування не шевелиться.

Ще інструменти участі та контролю:

Бюджетний регламент:

В першу чергу хочуть депутати, але громадянам теж корисно.

Бюджет участі:

З року в рік змінюються підходи та сфери.

Наглядові ради:

Якщо КП не закривати, тоді їх треба реформувати.

Електронні петиції та звернення громадян:

Засіб узаконено та набуває популярності.

Відкриття власної справи за підтримки ОМС:

Доступ до ресурсів, зняття монополій та подолання корупції.

..... Людям зручніші сучасні методи впливу та участі

Стаття 54. Староста

- бере участь у пленарних засіданнях та засіданнях комісій;
- бере участь у засіданнях виконавчого комітету;
- гарантований виступ на засіданнях ради, комісій, виконкому;
- участь у підготовці проектів рішень ради щодо майна громади.

СТАРОСТА

ДОСЛУХАЄТЬСЯ ДО ЛЮДЕЙ

- Відповідає за активізацію громад округу у прийнятті рішень
- Працює із громадськими об'єднаннями

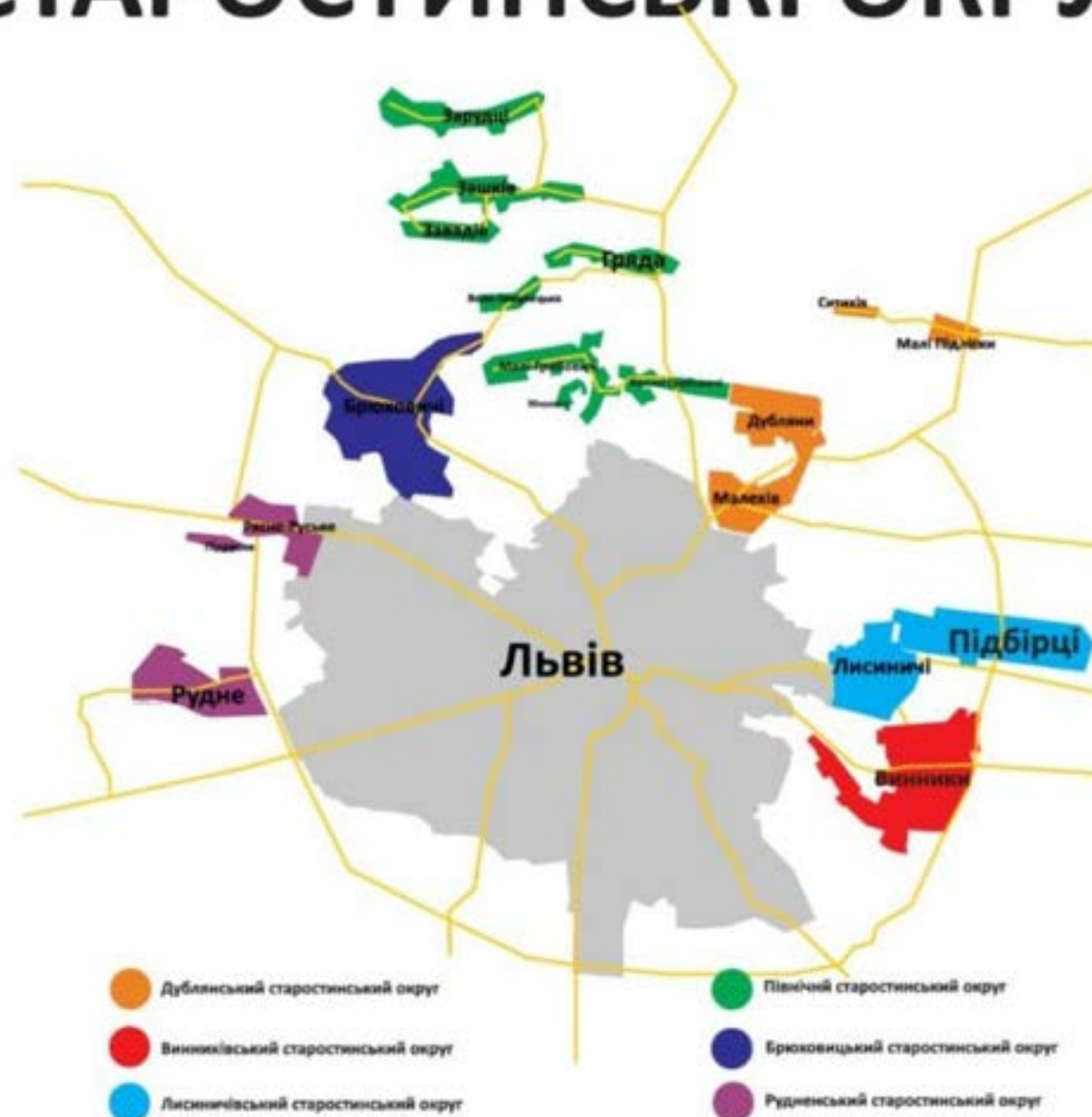
ВІДСТОЮЄ ІНТЕРЕСИ ЖИТЕЛІВ СЕЛА

- Представляє інтереси жителів сіл свого округу у раді об'єднаної громади та її виконкомі
- Бере участь у підготовці бюджету громади в частині фінансового забезпечення округу
- Має гарантоване право голосу у раді громади у питаннях, що зачіпають інтереси громади округу

Стаття 26, п.6-1. Місцева рада:

- утворення старостинських округів;
- затвердження Положення про старосту;
- затвердження на посаду та звільнення з посади старости.

СТАРОСТИНСЬКІ ОКРУГИ

Стаття 51, п.4. Виконком

- рада за пропозицією сільського, селищного, міського голови може прийняти рішення про входження старост до складу виконавчого комітету відповідної ради.

Олександр Солонтай

- +380504112048
- Telegram
- Whatsapp
- Viber
- Facebook/instagram
- www.ipo.org.ua
- office@ipo.org.ua
- o.g.solontay@gmail.com

Бюджетування держави та громади

Просто про складне...

Марія Орлова, експертка ГП «За прозорі місцеві бюджети»

19 серпня 2025 року

Що таке місцевий бюджет

план формування **(доходи)** та використання **(витрати)** ресурсів (грошей) для вирішення проблем (потреб) місцевого рівня

ПИТАННЯ ДО ОБГОВОРЕННЯ

**З чого ми починаємо планувати
власний бюджет:**

«ДОХОДІВ» чи «ВИДАТКІВ»?

Де можна знайти інформацію про бюджет громади?

 open budget

на сайті
громади
в розділі
БЮДЖЕТ

у Фінансовому
управлінні
(відділі)
при раді

в Бюджеті для
громадян
(БДГ)

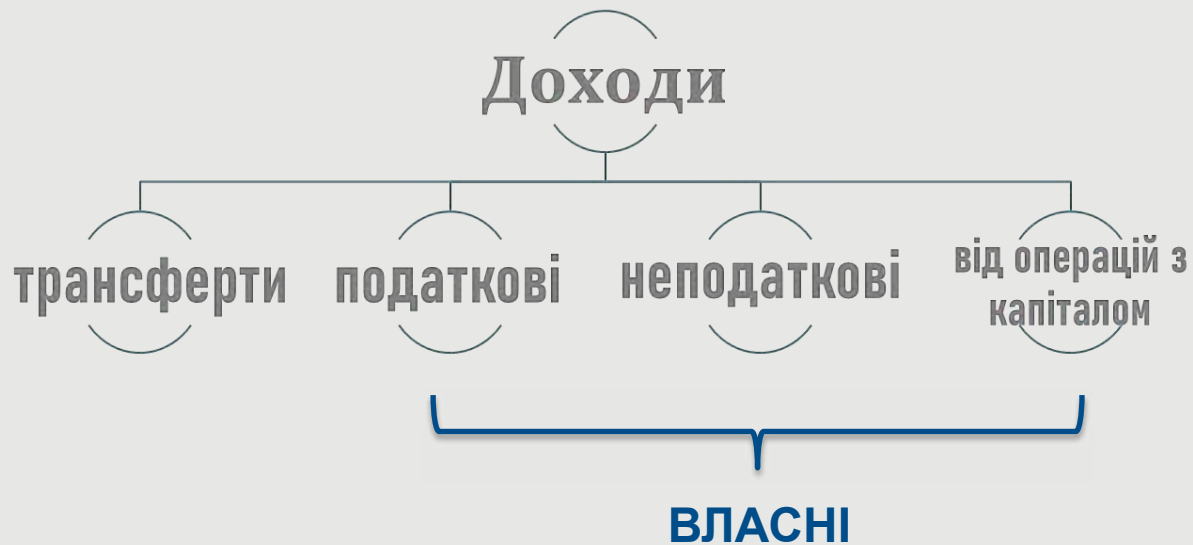
 spending

ЄДИНИЙ ВЕБ-ПОРТАЛ
ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛИЧНИХ КОШТІВ

prozorro
ПУБЛИЧНІ ЗАКУПІВЛІ

ціна
держави

Як Ми – жителі громади, можемо вплинути на наповнення бюджету?

Доходи Білгород-Дністровської громади (Одеська область)

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

БЮДЖЕТ ГРОМАДИ СКЛАДАЄТЬСЯ З ДВОХ ОСНОВНИХ ДЖЕРЕЛ:

- ВЛАСНІ НАДХОДЖЕННЯ ГРОМАДИ
- ТА ТРАНСФЕРТИ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Гроші, які отримує громада від держави або інших громад

114,2
млн грн

25%

ТРАНСФЕРТИ

ДОХОДИ БЮДЖЕТУ
448,2
млн грн

ВЛАСНІ НАДХОДЖЕННЯ ГРОМАДИ

75%

334
млн грн

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ (всього)

305,8
млн грн

НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ (всього)

23,0
млн грн

ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ (всього)

5,2
млн грн

ДОХОДИ

ОСВІТНЯ СУБВЕНЦІЯ з державного бюджету місцевого бюджету

104,4
млн грн

БАЗОВА ДОТАЦІЯ

6,6
млн грн

Субвенція з місцевого бюджету на здійснення переданих видатків у сфері освіти за рахунок коштів освітньої субвенції

3,0
млн грн

ІНШІ СУБВЕНЦІЇ з місцевого бюджету

0,18
млн грн

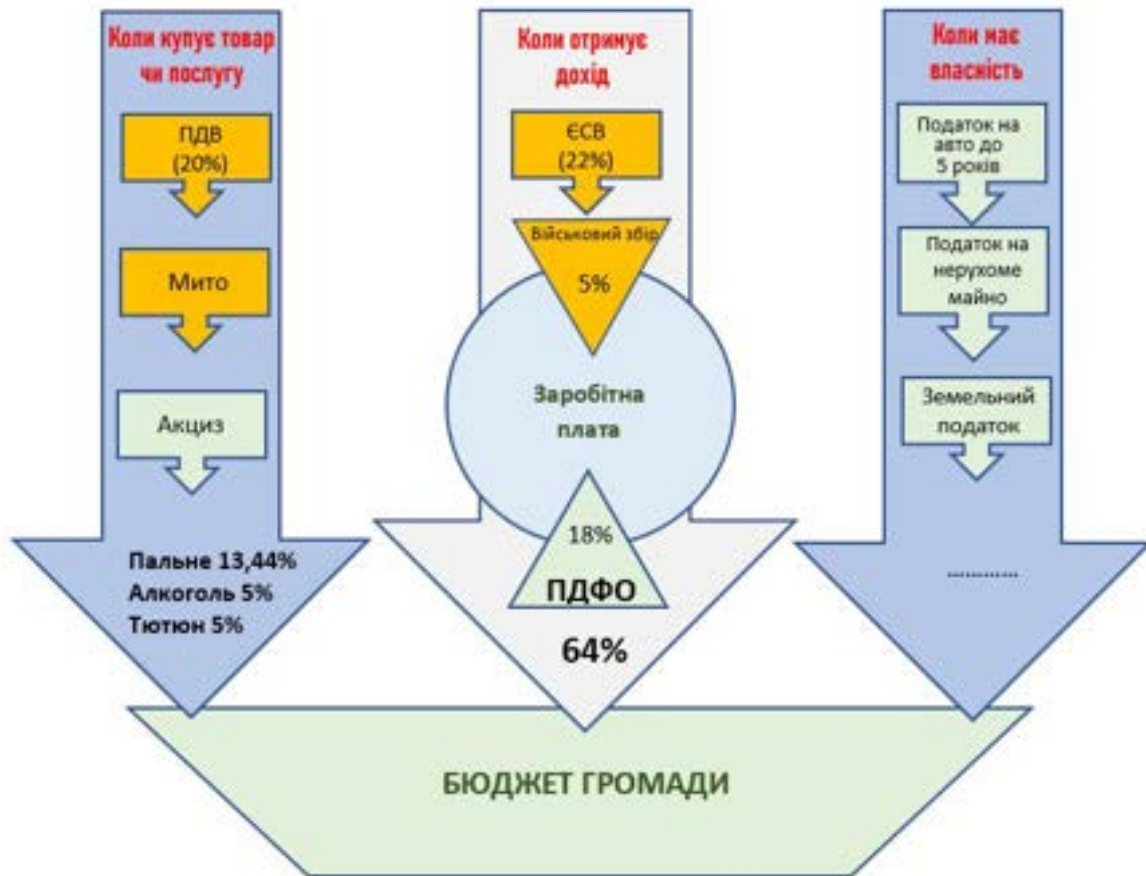
Назва податку	Сума (млн грн)
Податок на доходи фізичних осіб	193,0
Податок на прибуток підприємств	0,2
Акцизний податок	1,7
Рентна плата	0,06
Податок на майно	4,0
Єдиний податок	5,4
Збір за місця для паркування	1,2
Туристичний збір	0,03
Екологічний податок	0,13

Назва доходу	Сума (млн грн)
Доходи від власності та підприємницької діяльності	0,88
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	6,9
Власні надходження бюджетних установ	14,4
Інші	0,84

Назва доходу	Сума (млн грн)
Надходження від продажу основного капіталу	0,5
Надходження від продажу землі і нематеріальних активів	4,7

Коли громадяни сплачують податки? Майже завжди, коли здійснює операції з грошима або майном

Податок з доходів фізичних осіб

ПДФО

18%

з нарахованої заробітної плати

з якого **64%** залишається у громадах

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

1. Розрахуємо річний розмір ПДФО в 2025 році, який
 - 1.1. Я додаю зі зарплати у _____грн. до бюджету громади.
 - 1.2 Підприємство, де працює **20 чол.** зі зарплатою у _____грн.

Я отримую зарплату:

в місяць **20000** грн.
в рік $20000 * 12 =$
240000 грн

Річне **ПДФО**
(18%)

$240000 * 0,18 =$
43200 грн.

ПДФО, що
залишається в
громаді (64%)
 $43200 * 0,64 =$
27648 грн.

Підприємство з **20 працівниками** сплатить ПДФО в 2025 році до бюджету громади у розмірі:
 $27648 * 20 =$ **552960** грн.

Податок з доходів фізичних осіб

ПДФО

18%

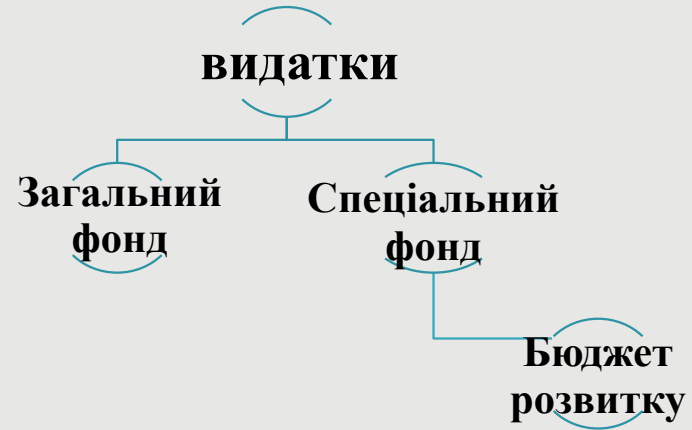
з нарахованої заробітної плати

з якого **64%** залишається у громадах

Видатки бюджету

Громади

1. Освіта
2. Утримання апарату місцевої ради
3. Соціальний захист
4. Культура і мистецтво
5. Охорона здоров'я
6. Фізична культура і спорт
7. ЖКГ (благоустрій)
8. Проведення заходів із землеустрою
9. Будівництво та регіональний розвиток
10. Дороги
11. Підтримка комунальних підприємств
12. Природоохоронна діяльність
13. Додаємо свій варіант _____

Видатки Білгород-Дністровської громади (Одеська область)

КУДИ ЙДУТЬ ГРОШІ

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ З МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

- Забезпечення функціонування закладів бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я та ін.)
- Соціальні виплати та муніципальна допомога
- Реалізація програм у сфері житлово-комунального господарства та благоустрою

ВИТРАТИ

Видатки в першу чергу спрямовані на забезпечення щоденних потреб цих галузей (оплата комунальних послуг, заробітна плата, інші обов'язкові платежі), також спрямовані на досягнення пріоритетів розвитку нашої громади.

Найбільші видатки з бюджету

в тому числі:	млн грн
оплата праці	222,1
оплата енергоносіє	20,6
інші видатки	4,6

в тому числі:	млн грн
оплата праці	44,7
оплата енергоносіє	2,2
інші видатки	3,3

в тому числі:	млн грн
оплата праці	26,9
оплата енергоносіє	3,9
інші видатки	12,0

Приклад аналізу витрат на середню освіту в розрізі навчальних закладів

в Білгород-Дністровській громаді

ЗАКЛАДИ ОСВІТИ (з урахуванням субвенції)

Початкова школа (м. С.О. Морозової)

кількість учнів	331
всього видатків на заклад	19,4 млн грн
видатки на одного учня	58,75 тис. грн

Ліцей №1

кількість учнів	665
всього видатків на заклад	17,0 млн грн
видатки на одного учня	25,53 тис. грн

Гімназій № 2

кількість учнів	628
всього видатків на заклад	15,3 млн грн
видатки на одного учня	24,32 тис. грн

ЗЗСО № 3

кількість учнів	816
всього видатків на заклад	21,3 млн грн
видатки на одного учня	26,1 тис. грн

ЗЗСО № 4

кількість учнів	823
всього видатків на заклад	21,2 млн грн
видатки на одного учня	25,8 тис. грн

ЗЗСО № 5

кількість учнів	456
всього видатків на заклад	12,5 млн грн
видатки на одного учня	27,5 тис. грн

ЗЗСО № 6

кількість учнів	490
всього видатків на заклад	13,4 млн грн
видатки на одного учня	27,39 тис. грн

ЗЗСО № 7

кількість учнів	669
всього видатків на заклад	25,5 млн грн
видатки на одного учня	38,11 тис. грн

Ліцей "Лідер"

кількість учнів	469
всього видатків на заклад	11,4 млн грн
видатки на одного учня	24,25 тис. грн

РАЗОМ:

кількість учнів **5347**

всього видатків на заклад **157,0** млн грн

видатки на одного учня **29,37** тис. грн

Приклад аналізу витрат на середню освіту в розрізі навчальних закладів

в Ж

Видатки на заклади загальної середньої освіти

Загальноосвітній заклад	Кількість учнів	Усього на заклад, тис. грн	На одного учня, тис. грн
Малопередриміхівський заклад загальної середньої освіти I-II ступеня	42	3721,4	88,6
Кулявський заклад загальної середньої освіти I ступеня	20	1357,0	67,9
Мацошинський заклад загальної середньої освіти I-II ступеня	83	5507,3	66,4
В'язівський заклад загальної середньої освіти I-II ступеня	82	4955,7	60,4
Новоскварявський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів	103	6087,4	59,1
Руда-Крехівський заклад загальної середньої освіти I ступеня	11	645,4	58,7
Крехівський заклад загальної середньої освіти I-II ступеня	105	6066,8	57,8
Мокротинський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів	153	7219,1	47,2
Замочківський заклад загальної середньої освіти I-II ступеня	114	5130,5	45,0
Любельський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів	183	7785,7	42,6
Деревнянський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів	190	7742,1	40,8
Зіболівський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів	185	7520,6	40,7
Староскварявський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів	199	8093,1	40,7
Воля-Висоцький заклад загальної середньої освіти I-II ступеня	146	5874,7	40,2
Глиньський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів	309	11326,9	36,7
Сопошинський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів	321	10664,2	33,2
Туринківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів	310	10127,4	32,7
Жовківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №2	608	16426,1	27,0
Жовківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №1	701	18613,8	26,6
Жовківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №3	825	20391,2	24,7

Система управління місцевими бюджетами

Головний розпорядник

Розпорядники нижчого рівня

Одержувачі бюджетних коштів (ГО, КП, КУ)

Де знайти перелік розпорядників та одержувачів бюджетних коштів?

Рішення про
бюджет (додаток
3)

Розділ про бюджет
на сайті ОМС

На сайті
<https://openbudget.gov.ua/>

- ГОЛОВНА
- БЮДЖЕТНА ПРАМОУСТЬ
- РОЗПІД ПРОЄКТУ БЮДЖЕТУ
- БЮДЖЕТ
- КОП
- МОДЕЛ БЮДЖЕТУ
- БЮДЖЕТ ЗДОЛБУНІВСЬКОЇ...
- ПРО БЮДЖЕТ
- ПЛАТІВНИК

Головна > Мій бюджет > Про бюджет

Бюджет Здолбунівської міської територіальної громади

- Профіль
- Показники
- Розпорядження**

Код Бюджету:
 Назва бюджету:
 Сфера бюджету:
 КАТОГПГ:

- ГОЛОВНА
- БЮДЖЕТНА ПРАМОУСТЬ
- РОЗПІД ПРОЄКТУ БЮДЖЕТУ
- БЮДЖЕТ
- КОП
- МОДЕЛ БЮДЖЕТУ
- БЮДЖЕТ ЗДОЛБУНІВСЬКОЇ...
- ПРО БЮДЖЕТ
- ПЛАТІВНИК

Головна > Мій бюджет > Про бюджет

Бюджет Здолбунівської міської територіальної громади

- Профіль
- Показники
- Розпорядження**

Кількість розпоряджень та одержувані бюджетні кошти: **Всі** **Актуальні***

* Всі враховані виключення з Єдиного реєстру розпоряджень та одержувані бюджетні кошти

в тому числі:

- планові розпорядження 3
- розпорядження неоплаченого рівня 32
- одержування 23

- ГОЛОВНА
- БЮДЖЕТНА ПРАМОУСТЬ
- РОЗПІД ПРОЄКТУ БЮДЖЕТУ
- БЮДЖЕТ
- КОП
- МОДЕЛ БЮДЖЕТУ
- РОЗПОРЯДЖЕННЯ
- ПРОФІЛЬ РОЗПОРЯДЖЕННЯ
- ПРО РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Здолбунівська музична школа Здолбунівської (ЄДРПОУ 26299427)

ЄДРПОУ:	26299427
Скорочена назва:	Здолбунівська музична школа
Територія:	Рівненська обл.
Адреса:	25705, Рівненська обл., Рівненський р-н, село Здолбунів, вул. Костельна, будинок 35
Телефони:	(03802) 2-23-60
Дата реєстрації*:	15.08.2023
Дата виключення*):	актуальний

[Показати всі записи](#)

Бюджетний процес

Подання загальнодержавним органам розрахунків міжбюджетних трансфертів

Прогнозування та аналіз доходів

Роль планувальних документів при формуванні витрат бюджету громади

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

1. Визначіть перелік Головних розпорядників бюджетних коштів у громаді зручним для вас способом. Який з них відповідальний за реалізацію ветеранської політики у громаді.
2. Чи є на сайті громади розділ БЮДЖЕТ, яка інформація міститься в ньому?
3. Знайдіть рішення (з додатками) про бюджет 2025 року Вашої громади. В додатку 7 (може бути інша нумерація) переглянути перелік затверджених Місцевих цільових програм і виокремити, ті які пов'язані з фінансуванням заходів напрямку ветеранської політики в громаді.

Як Ви можете брати участь у бюджетному процесі? Думка МінФіну

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

03.03.2020 № 94

Про затвердження Методичних рекомендацій щодо механізмів участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні

Відповідно до підпункту 2 пункту 2 розділу IV плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 року № 415-р, пункту 8 Положення про Міністерство фінансів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 375, з метою забезпечення участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо механізмів участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні (далі - Методичні рекомендації), що додаються.
2. Департаменту місцевих бюджетів забезпечити доведення цього наказу до місцевих фінансових органів для використання в роботі.
3. Департаменту документообігу та контролю за виконанням документів забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України.
4. Цей наказ набирає чинності з дня оприлюднення.

Механізми участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні:

1. Консультації з громадськістю
2. Діяльність громадських рад
3. Залучення засобів масової інформації
4. Підготовка інформації з питань місцевого бюджету в доступній для громадськості формі – Бюджет для Громадян
5. Використання засобів інтерактивного спілкування
6. Запровадження громадського бюджету - "бюджету участі"

Як Ви можете взяти участь у бюджетному процесі? Думка експертів

- Громадський бюджет = Бюджет участі
- Учасницький аудит
- Громадська експертиза
- Соціальне замовлення
- Конкурс місцевих ініціатив

- Збір пропозицій до бюджету
- Участь в багатосторонній робочій групі
- Консультативні-дорадчі органи при ОМС
- Бюджетні слухання/консультації
- Онлайн-консультування
- Публічне звітування

- Розділ Бюджет на сайті ОМС
- Бюджет для громадян
- Мапування та візуалізація витрат
- ЗМІ
- Відкриті дані Фінанси
- Бюджетний календар

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ

ЛИПЕНЬ – ВЕРЕСЕНЬ

У цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні три роки.

Як долучитися:

- Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділі – листом, надісланим звичайною чи електронною поштою;
- Подавати пропозиції безпосередньо до ради (контакти дивіться в кінці цього документу). Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проєктів.

СІЧЕНЬ – 20 БЕРЕЗНЯ

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

Як долучитися:

- Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
- Відвідати сесії, де буде затверджуватися звіт про виконання бюджету за рік;
- Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

СІЧЕНЬ – ГРУДЕНЬ

У цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

Як долучитися:

- Подати проєкт на конкурс бюджету участі. Брати участь у кампаніях агітації за проєкти бюджету участі та голосувати за проєкти бюджету участі;
- Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, де розглядатимуться бюджетні питання.

ТРАВЕНЬ – ЖОВТЕНЬ

У цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

Як долучитися:

- Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
- Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
- Взяти участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

ЛИСТОПАД – 25 ГРУДНЯ

У цей час попередній проєкт проходить узгодження та обговорення, під час яких до бюджету можуть вноситися певні незначні зміни.

Як долучитися:

- Взяти участь у бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проєкту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесій ради;
- Допомогати фінансистам у створенні бюджету для громадян;
- Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

Приклад
Білгород-
Дністровської
ТГ

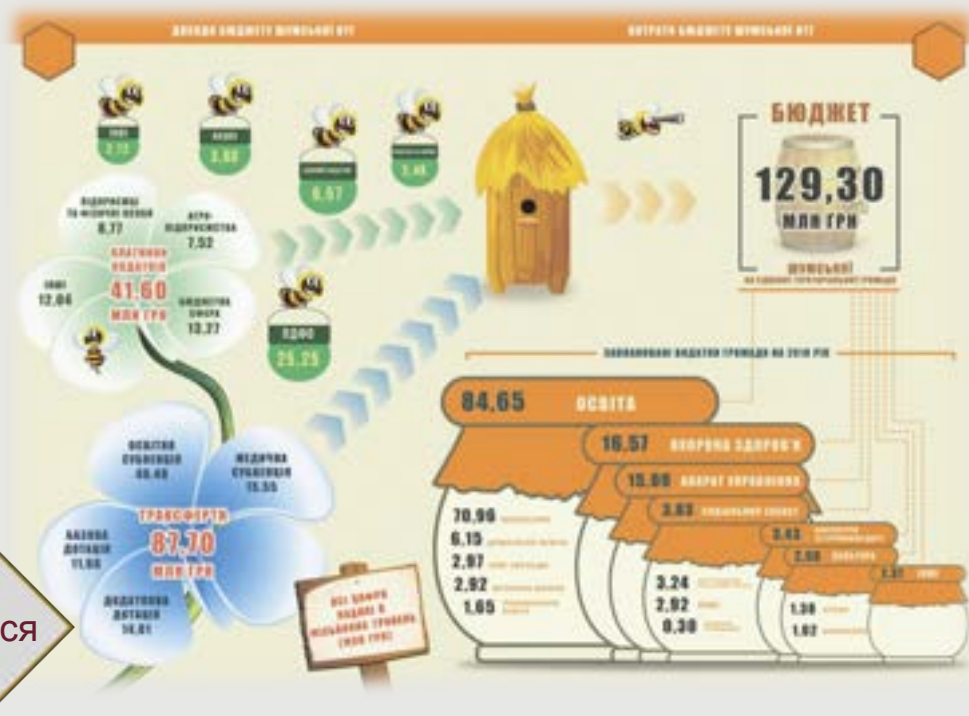
Бюджет для громадян (БДГ)

це пояснення складних бюджетних питань у зручних форматах з візуалізованими даними, які доносять інформацію про те, як і куди йдуть гроші громади

ось ЦЕ

Перетворюється

«Бюджет для громадян» БДГ:

основні характеристики

- підготовка виконавчими органами, які готують сам бюджетний документ
- не містить технічної мови, містить багато візуалізацій
- містить повну інформацію про бюджет на рік, документ є комплексним, включає важливу інформацію щодо бюджету
- підготовка в консультаціях з громадянами
- публікується приблизно в той самий час, що і остаточний проєкт бюджету, або рішення про бюджет
- поширюється з використанням максимально-широкого набору каналів

Найбільша база прикладів Бюджетів для громадян (БДГ)

<https://probudget.org.ua/>

A screenshot of a website. At the top left is a logo featuring a magnifying glass over a Euro symbol, with the text 'ГРОМАДСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО ЗА ПРОЗОРИ МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ'. To the right of the logo is a navigation menu with links: 'Про Партнерство', 'Дослідження та звіти', 'Бібліотека', and 'Рейтинг міст'. Below the navigation is a horizontal green line. The main heading is 'Бюджети для громадян', followed by another horizontal green line. Below this are five links: 'Бюджет для громадян 2024', 'Бюджет для громадян 2021', 'Бюджет для громадян 2020', 'Бюджет для громадян 2019', and 'Бюджет для громадян 2018'.

ГРОМАДСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

Про Партнерство * Дослідження та звіти * Бібліотека * Рейтинг міст

Бюджети для громадян

- Бюджет для громадян 2024
- Бюджет для громадян 2021
- Бюджет для громадян 2020
- Бюджет для громадян 2019
- Бюджет для громадян 2018

Збір пропозицій до бюджету методом анкетування та опитування

онлайн

офлайн

Які пропозиції є перспективними для врахування у бюджеті громади

1. Які відповідають стратегічним планам регіону, громади
2. Які враховують інтереси більшої кількості мешканців
3. Які співвідносяться із принципом врахування інтересів пропорційно до внеску в загальну економіку громади
4. Які можуть бути співфінансовані з інших джерел
5. За якими стоїть активність і власний вклад мешканців

Пропозиція до бюджету громади

Це НЕ складно!
Дайте можливість владі зробити для Вас те, чого
Ви хочете!
І Ваша громада розвиватиметься!

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ (ПІЛЬГИ)

Лекторка: Гулик Марина

29.07.2025

Перелік соціально-правових гарантій (пільг) визначено Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» №3551-XII від 22.10.1993

До таких пільг належать:

- безплатне одержання ліків, лікарських засобів, тощо за рецептами лікарів;
- першочергове безплатне зубопротезування;
- санаторно-курортне лікування або компенсація в разі самостійного лікування;
- щорічне медичне обстеження і диспансеризація;
- першочергове обслуговування та першочергова госпіталізація;
- знижка плати за користування житлом (квартирна плата);
- знижка плати за користування комунальними послугами;
- знижка вартості палива;
- безплатний проїзд;
- виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності у розмірі 100% середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;
- щорічна відпустка у зручний час, одержання 14 днів додаткової відпустки із збереженням заробітної плати;
- переважне право на залишення на роботі при скороченні;
- першочергове забезпечення житлом, осіб які потребують поліпшення житлових умов, та першочергове відведення земельних ділянок, першочерговий ремонт;
- позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт;
- зі сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету;
- освіта - позаконкурсний вступ до вищих навчальних закладів.

МЕДИЧНІ ПІЛЬГИ

Безплатні ліки, засоби, імунобіологічні препарати та медичні вироби за рецептами.

Документи для отримання: рецепт лікаря та ветеранське посвідчення.

Безкоштовні ліки, лікарські засоби можна отримати в аптеках, при медичному закладі, лікар якого видав рецепт на лікування наступних захворювань:

Онкологічні та гематологічні хвороби
(рак, лейкемія)

Ревматичні та системні захворювання
(ревматоїдний артрит, вовчак, хвороба Бехтерева)

Психічні та неврологічні хвороби
(шизофренія, епілепсія, Паркінсон, ДЦП)

Посттравматичні стани
(після інфаркту, протезування клапанів серця, черепно-мозкові/спинномозкові травми)

Імунні та шкірні захворювання
(пухирчатка, тяжкі дерматози)

Ендокринні розлади
(цукровий/нецукровий діабет, гіпотиреоз, гіпофізарний нанізм)

Інфекційні захворювання
(туберкульоз, ВІЛ/СНІД, сифіліс, лепра, дизентерія)

Генетичні та рідкісні хвороби
(фенілкетонурія, муковісцидоз, порфірія)

Інші тяжкі хвороби
(бронхіальна астма, міастенія, атаксія Марі)

Відпуск лікарських засобів безоплатно і на пільгових умовах у разі амбулаторного лікування осіб проводиться за місцем проживання цих осіб.

Особи, які обслуговуються у відомчих лікувально-профілактичних закладах і мають право на безоплатний або пільговий відпуск лікарських засобів, отримують їх у аптеках, закріплених за цими закладами.

Безоплатний відпуск лікарських засобів провадиться лише у разі амбулаторного лікування основного захворювання, за яким хворим надано пільги. Хворі на СНІД та ВІЛ-інфіковані незалежно від основного захворювання мають право на безоплатний відпуск лікарських засобів за наявності в них будь-яких інших захворювань.

ЛІКИ ЯКІ НАДАЮТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО:

Аптеки можуть закупляти і, відповідно, безкоштовно надавати лікарські засоби, які містяться в переліку, передбаченому Постановою КМУ №333 від 25 березня 2009 року «Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і виробу медичного призначення»

Постанова КМУ №1303 від 17.08.1996 «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань»

ПЕРШОЧЕРГОВЕ БЕЗПЛАТНЕ ЗУБОПРОТЕЗУВАННЯ

(за винятком протезування з дорогоцінних металів)

УБД, особи з інвалідністю внаслідок війни та члени сімей загиблих мають право на **безкоштовне зубопротезування** на підставі ветеранського посвідчення в державних закладах охорони здоров'я. Постановою від 27 лютого 2024 р. № 212 КМУ порядок фінансування пільги із зубопротезування визначено коштами державного бюджету.

Дія проєкту поширюється на:

- УБД
- осіб з інвалідністю внаслідок війни
- військовослужбовців які набули статус внаслідок участі в АТО, ООС або захисті України після 24.02.2022 року

Тариф на зубопротезування визначається як ставка на медичну послугу (2765 грн), до якої застосовуються такі коригувальні коефіцієнти:

- × 1 – незнімне протезування металокерамікою, 1 одиниця;
- × 1,981 – 2 одиниці;
- × 2,924 – 3 одиниці;
- × 3,816 – 4 одиниці;
- × 4,650 – 5 одиниць;
- × 5,419 – 6 одиниць;
- × 1,69 – повний знімний акриловий протез, 1 щелепа;
- × 2,52 – повний знімний нейлоновий протез, 1 щелепа;
- × 1,43 – частковий знімний акриловий протез;
- × 1,57 – частковий знімний нейлоновий протез;
- × 4,33 – частковий знімний (бюгельний) протез.

Гранична вартість наданих медичних послуг одному пацієнту за групою послуг №1 не може перевищувати 14 984 гривні.

Група послуг №2 передбачає надання наступних медичних послуг:

- видалення зуба (просте, складне);
- відновлення зуба без або з використанням анестезії, без лікування каналів;
- відновлення зуба без або з використанням анестезії, з пломбуванням каналів.

Гранична вартість наданих послуг одному пацієнту не може перевищувати 24952,54 гривні.

Інші медичні пільги:

- Пріоритетне обслуговування в лікувально-профілактичних закладах та аптеках, першочергова госпіталізація.
- Право на продовження користування поліклініками та госпіталями при виході на пенсію або зміні місця роботи.
- Щорічне медичне обстеження і диспансеризація за участі необхідних спеціалістів

Надаються на підставі посвідчень:

- учасника бойових дій
- особи з інвалідністю внаслідок війни
- члена сім'ї загиблого

БЕЗОПЛАТНЕ САНАТОРНО КУРОРТНЕ ЛІКУВАННЯ АБО КОМПЕНСАЦІЯ ЙОГО ВАРТОСТІ

Зверніть увагу, що надання санаторно курортного лікування та компенсація вартості призупинена і не надається на 2025 рік згідно із Законом № 4059-IX від 19.11.2024

Санаторно-курортними путівками забезпечуються:

- Учасники бойових дій
- Учасники війни
- Особи з інвалідністю внаслідок війни
- Особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною
- Члени сімей загиблих

Органи соціального захисту забезпечують безоплатними путівками до санаторно-курортних закладів:

- Учасників бойових дій - не частіше ніж один раз на рік строком на 21 день;
- Постраждалих учасників Революції Гідності Учасників війни - не частіше ніж один раз на рік строком на 21 день;
- Учасників війни - не частіше ніж один раз на два роки строком на 21 день;
- Осіб з інвалідністю внаслідок війни - позачергово щороку строком на 21 день;
- Осіб з інвалідністю внаслідок війни із захворюваннями нервової системи (з наслідками травм і захворюваннями хребта та спинного мозку) з них: I та II групи - до санаторіїв (відділень) спінального профілю з лікуванням строком на 35 днів; III групи - до санаторіїв неврологічного профілю з лікуванням - строком на 21 день;
- Члени сімей загиблих - не частіше ніж один раз на два роки строком на 21 день.

Для цього необхідно:

- Вибрати бажаний санаторій
- Повідомити управління соцзахисту про обраний санаторій
- Управління соцзахисту перевіряє заклад на відповідність встановленим вимогам
- Між органом соцзахисту, особою та адміністрацією санаторію укладається тристоронній договір про отримання путівки та надання лікування.

Оплата путівки проводиться лише після проходження курсу лікування. Якщо обраним санаторієм надаються неякісні послуги, то особа має право відмовитись від укладання договору з цим санаторієм та обрати собі інший санаторій.

Постанова КМУ «Про затвердження Порядку виплати грошової компенсації вартості санаторно-курортного лікування деяким категоріям громадян» від 17 червня 2004 року №785.

Грошова компенсація вартості самостійного санаторно-курортного лікування виплачується особам через два роки після звернення із заявою про виділення путівки або виплату грошової компенсації, якщо вони протягом цього періоду не одержували безоплатної санаторно-курортної путівки.

Порядок забезпечення санаторно-курортним лікуванням

Для одержання санаторно-курортного лікування потрібно:

- Стати на облік в структурному підрозділі з питань соціального захисту населення районних, районних в м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органах міських рад для санаторно-курортного лікування.
- Подати документи (особисто або через уповноважену особу) до органу соц. захисту населення за зареєстрованим місцем проживання або за місцем обліку в структурних підрозділах з питань соціального захисту.

→ Працівники органів соціального захисту населення:

- нададуть ґрунтовну консультацію щодо забезпечення санаторно-курортним лікуванням;
- ознайомлять із відповідним переліком санаторно-курортних закладів, які здійснюють лікування;
- видають санаторно-курортну путівку.

Перелік документів:

- паспорт (копія та оригінал);
- заява на видачу путівки;
- медична довідка лікувальної установи за формою № 070/о;
- копія посвідчення учасника бойових дій або особи з інвалідністю внаслідок війни та документ, що підтверджує безпосереднє залучення особи до виконання завдань антитерористичної операції в районах її проведення (оригінал подається для перевірки);
- копія військового квитка (за наявності).

*Під час подання копій документів особи надають їх оригінали для огляду.
Постанова КМУ «Про затвердження Порядку забезпечення санаторно-курортними путівками до санаторно-курортних закладів військовослужбовців, ветеранів війни, ветеранів військової служби, органів внутрішніх справ та деяких категорій осіб і членів і сімей» від 27 квітня 2011 року №446

Хто має право на санаторно-курортне лікування в відомчих санаторно-курортних закладах:

- Ветерани війни;
- Особи з інвалідністю внаслідок війни;
- Члени сімей військовослужбовців, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби;
- які отримують пенсію ВІДПОВІДНО до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»;
- Особи, які супроводжують до санаторно-курортних закладів осіб з інвалідністю внаслідок війни I групи та осіб з інвалідністю I групи внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням військової служби (без права на лікування).
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку направлення дітей до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку за рахунок коштів державного бюджету» від 17 липня 2009 року №734
- Діти учасників бойових дій
- Діти, один з батьків яких загинув (зник безвісти) у районі проведення АТО чи помер внаслідок захворювання, поранення, контузії, каліцтва, одержаних під час участі в АТО мають право на безоплатне та пільгове забезпечення за рахунок коштів державного бюджету путівкою до дитячого закладу оздоровлення один раз на рік за умови, що така путівка не надавалась їй у поточному році за рахунок коштів місцевих бюджетів

За кошти державного бюджету (з оплатою батьками 20% вартості путівки) діти направляються до дитячих закладів оздоровлення Українського дитячого центру «Молода гвардія» та Міжнародного дитячого центру «Артек». Діти військовослужбовців направляються на оздоровлення до Дитячого оздоровчого табору ім. Юрія Гагаріна.

Порядок забезпечення:

- звернутись до управління соціального захисту населення за місцем постійного проживання дитини;
- подати такі документи:
- копія свідоцтва про народження дитини;
- копія посвідчення учасника бойових дій;
- батька/матері.

Перед відправленням дитина повинна пройти медичний огляд та отримати довідку за формою 079/о.

*Безпосередньо дітям, їхнім батькам путівки не видаються. Проїзд груп дітей та супроводжувачів здійснюється за кошти батьків.

ПІЛЬГИ НА ПРОЇЗД

- УБД мають право на безоплатний проїзд 1 раз на 2 роки у напрямку туди назад, та зі знижкою 50% раз на рік залізничним, повітряним, водним та автомобільним (за винятком таксі) транспортом
- особи з інвалідністю внаслідок війни I і II гр - туди і назад 1 раз на рік, III гр - туди і назад 1 раз на 2 роки або туди і назад 1 раз в рік з 50% знижкою

а також:

- Безоплатний проїзд усіма видами міського та приміського транспорту;
- Безоплатний проїзд автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрішньорайонних, внутрішньо- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання.

07.05.2017 року набув чинності ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті», прийнятий 17.01.2017 року. Закон передбачає введення єдиного електронного квитка для оплати проїзду в міському пасажирському транспорті. Порядок отримання електронного квитка визначається органами місцевого самоврядування. Зазначені пільгові категорії громадян можуть отримати електронний квиток безкоштовно. Право на безкоштовний проїзд за ними зберігається.

Лише батьки військовослужбовців, які загинули мають право на безкоштовний проїзд всіма видами транспорту та на 50% відсотків знижки при користуванні міжміськими видами транспорту.

*Дружина, діти та інші члени сім'ї права на пільговий проїзд не мають, якщо інше не встановлено за рішенням органу місцевого самоврядування.

На особу, що супроводжує особу з інвалідністю внаслідок війни I групи поширюється пільга щодо безоплатного проїзду усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання.

ОСВІТНІ ПІЛЬГИ

Державна цільова підтримка для здобуття професійно-технічної та вищої освіти у державних та комунальних навчальних закладах надається:

1) в будь-якому віці:

- учасникам бойових дій;
- особам з інвалідністю внаслідок війни;
- постраждалим учасникам Революції Гідності;

2) до 23 років:

- дітям учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, постраждалих учасників Революції Гідності;
- дітям, один із батьків яких загинув/помер внаслідок участі в АТО / ООС / інших заходах оборони, Революції Гідності;
- дітям, зареєстровані як внутрішньо переміщені особи;
- дітям, які проживають у населених пунктах на лінії зіткнення.

Державна цільова підтримка передбачає:

- повну або часткову оплату навчання у разі зарахування на місце державного (регіонального) замовлення відповідно до умов та правил прийому
- соціальні стипендії
- пільгові довгострокові кредити для здобуття освіти
- безоплатне забезпечення підручниками
- безоплатний доступ до мережі Інтернет, систем баз даних у державних та комунальних навчальних закладах
- безоплатне проживання в гуртожитку

Порядок надання такої підтримки затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2016 р. № 975.

Процедура вступу:

1. Особа здає ЗНО/НМТ (або його аналог) чи вступні випробування (в окремих випадках проходить співбесіду) на рівні з усіма.
2. Якщо особа не вступила самостійно на місце державного чи регіонального замовлення – потрібно написати заяву на ім'я ректора з проханням перевести на вакантне місце державного або регіонального замовлення:
 - 1) якщо в університеті за бажаною спеціальністю немає бюджетних місць, тоді обирається інша спеціальність за якою такі місця передбачені;
 - 2) відповідно до умов вступу усі діти загиблих МАЮТЬ бути переведені на місця державного/регіонального замовлення в будь-якому разі;
 - 3) діти УБД та осіб з інвалідністю внаслідок війни МОЖУТЬ бути переведені в разі наявності бюджетних місць.

Самі ж УБД та особи з інвалідністю внаслідок війни НЕ ПЕРЕВОДЯТЬСЯ на бюджетні місця, вони ПОВИННІ САМОСТІЙНО ВСТУПИТИ, тоді держава буде повністю компенсувати вартість навчання. Особи з інвалідністю внаслідок війни вступають першочергово на бюджетні місця, для УБД передбачена КВОТА-1 (певний відсоток бюджетних місць).

Навчатися за кошти державного та/або місцевого бюджету громадяни України можуть лише один раз.

Здобути певний освітньо-кваліфікаційний рівень за кошти державного та/або місцевого бюджету громадяни України можуть лише один раз, проте ветерани можуть отримати іншу спеціальність на основі здобутого раніше освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня в порядку державної програми професійної адаптації шляхом перекваліфікації. Тобто особа може здобути другу спеціальність безкоштовно.

ЗНО/НМТ, вступні іспити та співбесіда

- Особи з інвалідністю внаслідок війни проходять вступні випробування у формі співбесіди.
 - УБД можуть не вступати за результатами ЗНО/НМТ, а замість цього пройти вступні випробування у формі вступних іспитів.
- Пільги поширюються при вступі на бакалаврат і магістратуру.
 - Соціальна стипендія надається тільки для тих осіб, які вже зараховані на навчання на денну форму за державним чи регіональним замовленням.
 - Якщо особа має право на дві стипендії: академічну і соціальну, то потрібно вибрати один вид.
 - Проживання в гуртожитках для УБД та осіб з інвалідністю безоплатно. Для їх дітей – з пільговою оплатою. (Розмір знижки визначає заклад освіти).

Програма професійної адаптації передбачає професійне навчання, надання інформаційних, консультаційних та профорієнтаційних послуг, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.

На період дії воєнного стану та протягом 3 місяців після його припинення або скасування пільгою також можуть скористатися військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані, добровольці Сил територіальної оборони) ЗСУ, НГУ, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Держприкордонслужби, Держспецтрансслужби, військовослужбовці військових прокуратур, поліцейські, особи рядового, начальницького складу, військовослужбовці Управління державної охорони, Держспецзв'язку, ДСНС, Державної кримінально-виконавчої служби, співробітники Служби судової охорони, інші утворені відповідно до законів військові формування, які брали безпосередню участь у заходах оборони та члени їхніх сімей.

ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ

Крок 1

Подача документів. Необхідно письмово звернутись до органу на який покладено функції з питань ветеранської політики, районної у м. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської, районної у місті (у разі її утворення) ради за місцем фактичного проживання (перебування) зі заявою встановленої форми, додати копію посвідчень, довідки про участь в АТО/ООС/інших заходах оборони держави та індивідуальну програму реабілітації (для осіб з інвалідністю документи, що посвідчують родинний зв'язок).

Крок 2

Професійна орієнтація та вибір напрямку професійного навчання. Для цього орган на який покладено функції з питань ветеранської політики повинен направити до центру зайнятості або іншої установи на професійну орієнтацію.

Крок 3

Професійне навчання. За результатами професійної орієнтації направляють на професійне навчання та на підставі такого направлення зараховують до навчальної установи.

Після успішного завершення повного курсу навчання отримують такі документи державного зразка:

- свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації – за результатами первинної професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації за робітничими професіями;
- документ про підвищення кваліфікації – за результатами підвищення кваліфікації осіб із вищою освітою.

ДРУГА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ БЕЗКОШТОВНО

Особи, які вже мають вищу освіту, за такою програмою можуть отримати іншу спеціальність на основі вже здобутого раніше освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня, підвищити кваліфікацію, спеціалізацію. Прийом на навчання для таких осіб здійснюється згідно з умовами прийому до закладів вищої освіти у відповідному році. Це означає, що у разі вступу на бюджетне ветерани можуть здобувати іншу спеціальність безоплатно, незалежно від того, чи перша їхня освіта була здобута за кошти фізичних та/або юридичних осіб чи за державним (регіональним) замовленням.

У разі, якщо такі особи з певних причин не проходять на бюджетне місце відповідно до умов прийому та визначених квот, проте рекомендовані до зарахування на комерційне місце, вони можуть звернутись з письмовою заявою до ректора ЗВО, аби той клопотав перед МОН України про виділення додаткового бюджетного місця. Така процедура не закріплена на законодавчому рівні, проте сформувалась відповідна практика. Скористатись таким шляхом неможливо, якщо у ЗВО на обрану спеціальність взагалі не передбачені місця державного замовлення.

ТРУДОВІ ГАРАНТІЇ

Учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, члени сімей загиблих мають право на:

- використання чергової щорічної відпустки у зручний час
- отримання до 14 додаткових днів відпустки зі збереженням заробітної плати (без збереження з/п для сімей загиблих)
- переважне право на залишення на роботі при скороченні чи реорганізації підприємства переважне право на працевлаштування в разі ліквідації підприємства, установи, організації

Пільги надаються на підставі подання копії відповідного ветеранського посвідчення до відділу кадрів та листка непрацездатності.

Виплата допомоги при тимчасовій непрацездатності в розмірі 100% середньої з/п незалежно від стажу роботи здійснюється на підставі подання до бухгалтерії роботодавця листка непрацездатності та копії ветеранського посвідчення.

Сума виплати по непрацездатності в розрахунку на місяць не може перевищувати розмір максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, з якої сплачувалися внески в Фонд соцстраху.

ПРАВА ТА ГАРАНТІЇ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

- Роботодавці зобов'язані надавати роботу особам з інвалідністю.
- За кожне робоче місце призначене для працевлаштування особи з інвалідністю і не зайняте людиною з інвалідністю сплачують Фонду соціального захисту інвалідів адміністративно-господарські санкції.
- Для підприємств, установ, організацій, у тому числі підприємств, організацій громадських організацій осіб з інвалідністю, фізичних осіб, які використовують найману працю, встановлюється норматив робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю у розмірі 4% середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік, а якщо працює від 8 до 25 осіб, - у кількості одного робочого місця.
- Відмова в укладенні трудового договору або в просуванні по службі, звільнення за ініціативою адміністрації, переведення особи з інвалідністю на іншу роботу без її згоди з мотивів інвалідності не допускається.

Винятки можливі в разі:

1. наявності висновку МСЕК/ЕКОПФО про стан здоров'я, який перешкоджає виконанню професійних обов'язків;
2. якщо є загроза здоров'ю і безпеці праці інших осіб;
3. якщо продовження трудової діяльності чи зміна її характеру та обсягу загрожує погіршенню здоров'я особи з інвалідністю.

- При прийнятті на роботу не встановлюються випробування для осіб з інвалідністю, направлених на роботу відповідно до рекомендації МСЕК/ЕКОПФО.
- За бажанням працівника-особу з інвалідністю роботодавець може перевести його на легшу роботу.
- За працівником, переведеним на легшу роботу, протягом двох тижнів з дня переведення зберігатиметься попередній середній заробіток. В деяких передбачених законодавством випадках на весь час виконання нижчеоплачуваної роботи може зберігатися попередня середня заробітна плата працівника або надаватися матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.
- За бажанням працівника-особи з інвалідністю або за вимогами його індивідуальної програми реабілітації, йому може встановлюватися режим роботи на умовах неповного робочого дня (неповного робочого тижня) та пільгові умови праці.
- До роботи в нічний час, та до надурочних робіт особи з інвалідністю можуть залучатись лише за їх згодою і за умови, що це не суперечить медичними рекомендаціям.
- У випадках, передбачених законодавством, на роботодавця покладено обов'язок організувати навчання, перекваліфікацію і працевлаштування осіб з інвалідністю відповідно до медичних рекомендацій.
- На відміну від звичайних працівників, працівники-особи з інвалідністю, які нещодавно влаштувалися на роботу та ще не відпрацювали перших 6 місяців на цьому підприємстві, можуть скористатися своїм правом оформити щорічну оплачувану відпустку повної тривалості ще до настання шестимісячного терміну їхньої безперервної роботи на цьому підприємстві.
- Працівники-особи з інвалідністю, які вже тривалий час працюють на підприємстві, за своїм бажанням мають право піти у щорічну відпустку в зручний для них час.
- Збільшена тривалість щорічної основної відпустки. Особам з інвалідністю I і II груп надається щорічна основна відпустка тривалістю 30 календарних днів, а особам з інвалідністю III групи - 26 календарних днів.
- Надається відпустка без збереження заробітної плати тривалістю до 30 календарних днів щорічно особам з інвалідністю III групи, тривалістю до 60 календарних днів щорічно – особа з інвалідністю I та II груп.
- Якщо працівник бажає звільнитися за власним у зв'язку з неможливістю продовжувати роботу за станом здоров'я або з інших поважних причин, то власник або уповноважений ним орган повинен розірвати трудовий договір у строк, про який просить працівник.
- Якщо особа з інвалідністю не може працювати на даному підприємстві через стан здоров'я, то вона має право звільнитися у день, який зазначає у заяві про звільнення.
- При рівних умовах продуктивності праці і кваліфікації перевага в залишенні на роботі у випадку вивільненні працівників у зв'язку із змінами в організації
- виробництва і праці надається:
- особам з інвалідністю внаслідок війни та особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- працівникам, які дістали на цьому підприємстві, в установі, організації трудове каліцтво або професійне захворювання.

Відповідальність за недотримання гарантій та пільг: Накладення штрафу за порушення законодавства про працю. Порушення трудових прав, які не були вирішені на підприємстві після виявлення, у тому числі через дискримінацію за ознакою інвалідності, може бути підставою для відкриття кримінального провадження.

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» ст. 12 (п.14), ст.13 (п.18), ст.15 (п.15)

Учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни та члени сімей загиблих мають **право на першочергове відведення земельних ділянок** для індивідуального житлового будівництва та садівництва і городництва.

Земельні ділянки виділяються лише, якщо особа раніше не скористалась правом на приватизацію землі відповідного цільового призначення.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ ДІЛЯНКАМИ

ВАЖЛИВО! Під час дії воєнного стану безоплатна передача земель державної, комунальної власності у приватну власність, надання дозволів на розроблення документації з землеустрою з метою такої безоплатної передачі, розроблення такої документації заборонені.

Кожен громадянин України може один раз скористатися правом на виділення по одній земельній ділянці з таких видів цільового призначення:

- для ведення особистого селянського господарства - до 2,0 га
- для ведення садівництва - до 0,12 га
- для індивідуального дачного будівництва - до 0,10 га
- для будівництва індивідуальних гаражів - до 0,01 га
- для будівництва:
 - у селах - до 0,25 га
 - в селищах - до 0,15 га
 - в містах - до 0,10 га

Де знайти земельну ділянку

- Вибрати з ділянок, позначених білим кольором на сторінці map.land.gov.ua/kadastrova-karta (під час дії воєнного стану тимчасово недоступна)
- Звернутися до територіальних управлінь Держгеокадастру
- Сайт Головного управління Держгеокадастру в певній області.
- Звернутись до сільської, селищної, міської ради за місцезнаходженням ділянки

Якщо бажана земельна ділянка знаходиться за межами населеного пункту та не відноситься до земель сільськогосподарського призначення державної власності і необхідна для дачного будівництва потрібно звернутись до відповідної районної державної адміністрації.

Особа може отримати безоплатно від держави земельну ділянку певного цільового призначення лише один раз. Проте немає жодної прив'язки до місця реєстрації, оскільки скористатись правом можна в будь-якій області. Державна реєстрація права власності та інших речових прав проводиться за місцезнаходженням нерухомого майна.

ПОРЯДОК ВИДІЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

1. Дозвіл на розробку проєкту землеустрою

Для отримання дозволу потрібно звернутись до міської, селищної, сільської ради; головного управління Держгеокадастру у відповідній області; районної, обласної державної адміністрації та подати такі документи:

- клопотання із зазначенням цільового призначення земельної ділянки та її розміру;
- графічні матеріали, на яких зазначено бажане місце розташування земельної ділянки;
- документи, які підтверджують статус учасника АТО/ООС/інших заходах оборони;
- погодження землекористувача (у разі вилучення земельної ділянки, що перебуває в користуванні інших осіб);
- копію документа, що посвідчує особу.

Строк виконання **1 місяць**.

2. Розробка проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки.

Для розробки проєкту звертатись до суб'єктів господарювання, що є виконавцями робіт із землеустрою згідно з законом перелік є на сайті Держгеокадастру в рубриці «Напрями діяльності», розділ «Сертифікація», та подати:

- Дозвіл на розробку проєкту землеустрою щодо відведення земельної ділянки .

Строк виконання згідно з угодою сторін, **не більше 6 місяців** з моменту укладення договору

3. Погодження проєкту землеустрою.

Для погодження проєкту потрібно звертатися до територіального органу Держгеокадастру в районах (містах); структурного підрозділу райдержадміністрації у сфері містобудування та архітектури або виконавчого органу міської ради у сфері містобудування та архітектури (якщо ділянка в межах населеного пункту або на ній планується будівництво); до інших органів виконавчої влади згідно зі статтею 186-1 Земельного кодексу України в залежності від місця розташування земельної ділянки (об'єкт природно-заповідного фонду, прибережна захисна смуга, пам'ятка культурної спадщини, землі історико-культурного, лісогосподарського призначення, водного фонду).

Подається:

- Оригінал проєкту землеустрою (територіальному органу Держгеокадастру) та копія проєкту землеустрою іншим органам)

Строк виконання **10 робочих днів.**

Видається висновок про погодження проєкту землеустрою.

4. Реєстрація земельної ділянки в кадастрі.

Реєстрацією земельної ділянки займається державний кадастровий реєстратор.

Для реєстрації подається:

- заява про державну реєстрацію земельної ділянки (за формою згідно з додатком 22 постанови КМУ від 17.10.2012 №1051);
- оригінал документації із землеустрою, яка є підставою для формування земельної ділянки;
- документація із землеустрою, яка є підставою для формування земельної ділянки у формі електронного документа.

Строк виконання **14 календарних днів.**

Видається витяг.

5. Затвердження проекту землеустрою.

Для затвердження проекту потрібно звертатись до до міської, селищної, сільської ради; головного управління Держгеокадастру у відповідній області; районної, обласної державної адміністрації та подати такі документи:

- погоджений проєкт землеустрою;
- позитивний висновок державної експертизи землевпорядної документації (у разі необхідності згідно із законом)

Строк розгляду **14 днів**.

Видається рішення про затвердження проекту землеустрою та надання земельної ділянки у власність.

6. Реєстрація права власності на земельну ділянку в Міністерстві юстиції України.

Для реєстрації права власності потрібно звернутись в ЦНАП або до нотаріуса.

Подати потрібно:

- погоджений проєкт землеустрою;
- позитивний висновок державної експертизи землевпорядної документації (у разі необхідності згідно із законом)

Розгляд **не більше 5 робочих днів**.

Отримується інформаційна довідка Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

*Відповідно до статті 281 Податкового кодексу України учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники війни, в тому числі із числа учасників російсько-української війни, члени сімей загиблих звільняються від сплати земельного податку. Звільнення від сплати податку поширюється на земельні ділянки за кожним видом використання в межах граничних норм, які визначаються для безоплатного передання у власність. Якщо ветеран має у власності декілька земельних ділянок одного виду використання, то до 1 травня поточного року він повинен подати письмову заяву в довільній формі до контролюючого органу за місцем знаходження земельної ділянки про самостійне обрання/зміну земельної ділянки для застосування пільги.

ЖИТЛО

Забезпечення житлом

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» ст. 12 (п.14), ст.13 (п.18), ст.15 (п.15)

Право на поліпшення житлових умов мають усі громадяни України, які потребують поліпшення житлових умов, з них:

- УБД - ПЕРШОЧЕРГОВО
- Особи з інвалідністю внаслідок війни - ПОЗАЧЕРГОВО
- Члени сімей загиблих - ПОЗАЧЕРГОВОІ

Додатково! Постановою КМУ від 19 травня 2021 року № 492 затверджено право на першочергове забезпечення жилою площею осіб, щодо набрання чинності ЗУ «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» брали участь в АТО в складі добровольчих формувань. Внутрішньо переміщені особи із числа учасників бойових дій, у тому числі й добровольці, беруться на квартирний облік як громадяни, які потребують поліпшення житлових умов. Жилі приміщення надаються, враховуючи кількість членів сім'ї особи, яка має право на пільгу. Надається **13,65 м2 на одну особу** але не менше рівня середньої забезпеченості громадян жилою площею в даному населеному пункті. На квартирний облік беруться особи, **які постійно проживають або зареєстровані у даному населеному пункті, незалежно від тривалості проживання** у даному населеному пункті. Житло може бути надане, якщо виділено фінансування з бюджету на окремі програми для окремих категорій населення. Про наявність програм можна дізнатися з Закону України «Про Державний бюджет».

Підстави для поліпшення житлових умов, для осіб:

- забезпечені жилою площею нижче за рівень, що визначається виконавчими комітетами обласних, Київської і Севастопольської міських рад разом з радами профспілок;
- які проживають у приміщенні, що не відповідає встановленим санітарним і технічним вимогам
- які хворіють на тяжкі форми деяких хронічних захворювань, у зв'язку з чим не можуть проживати в комунальній квартирі або в одній кімнаті з членами своєї сім'ї
- які проживають у гуртожитках;
- які проживають за договором піднайму жилого приміщення в будинках державного або громадського житлового фонду чи за договором найму жилого приміщення в будинках житлово-будівельних кооперативів;
- які проживають тривалий час за договором найму (оренди) в будинках (квартирах), що належать громадянам на праві приватної власності;
- які проживають в одній кімнаті по дві і більше сім'ї, незалежно від родинних відносин, або особи різної статі старші за 9 років, крім подружжя (в тому числі, якщо займане ними житлове приміщення складається більш як з однієї кімнати);
- внутрішньо переміщені особи з числа учасників бойових дій; особи з інвалідністю внаслідок війни, та члени їх сімей, та члени сімей загиблих.

Для забезпечення житлом необхідно **подати перелік документів до ЦНАПу або міської/сільської/селищної ради**

Документи:

- заява про взяття на квартирний облік (підписується членами сім'ї, які разом проживають);
- довідка з місця проживання про склад сім'ї та прописку (форма 3, видає ЖЕО);
- копія посвідчення УБД/особи з інвалідністю внаслідок війни/члена сім'ї загиблого; довідки про те, чи перебувають члени сім'ї на квартирному обліку за місцем роботи (у виконавчому комітеті місцевої Ради);
- копії паспорту (свідоцтва про народження) та ідентифікаційного коду всіх членів сім'ї; довідка ВПО (у разі наявності)

Для забезпечення житлом необхідно **подати перелік документів до ЦНАПу або міської/сільської/селищної ради**

Згідно з Законом 1665-IX від 15.07.2021 особи з інвалідністю, які проживають у житлових приміщеннях, що не пристосовані до їхніх потреб, мають можливість стати на квартирний облік, навіть якщо вони не потребують поліпшення житлових умов. Також Житловий кодекс України доповнено статтею 42-1, де встановлено механізм забезпечення осіб з інвалідністю пристосованим до їхніх потреб житлом.

Заміна житла здійснюється шляхом обміну житла (жилого приміщення), займаного на умовах найму (крім приватного житлового фонду), або надання житла (жилого приміщення) за умови передачі займаного житла, яке перебуває в приватній власності особи з інвалідністю, у власність територіальної громади. Аналогічне положення додали до ст. 30 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні».

Документи, залежно від підстави постановки на облік:

- акт обстеження житлових умов;
- оригінал висновку ЛКК про наявність тяжкої форми хронічного захворювання;
- довідку про участь в АТО/ООС/інших заходах оборони;
- копії посвідчень;
- довідку соцзахисту про перебування на обліку в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги;
- копії довідок про перебування на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб (для ВПО);
- довідка/виписка з рішення виконавчого комітету місцевої Ради про невідповідність жилого приміщення встановленим санітарним та технічним нормам;
- інші документи, що запитали виконавчим комітетом місцевої Ради або адміністрацією підприємства, установи, організації;
- копія договору піднайму/найму жилого приміщення;
- копію технічного паспорту квартири або копії сторінок технічного паспорту будинку, свідоцтво про право власності;

ПОРЯДОК ПОСТАНОВКИ НА КВАРТИРНИЙ ОБЛІК

п. 13 Постанови Ради Міністрів Української РСР і Української республіканської ради професійних спілок від 11 грудня 1984 р. №470 «Про затвердження Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР.

Постанова КМУ №719 від 19.10.2016 р. "Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей".

Постановою КМУ від 19 травня 2021 р. № 492 уряд дозволив **подавати документи** для постановки на квартирний облік **в електронній формі** з використанням **порталу Дія**.

Для постановки на квартирний облік потрібно:

1. Звернутись за консультацією та отримати форму заяви (форму заяви видають у виконавчому комітеті) За місцем проживання до виконавчого комітету районної, міської, районної в місті, селищної, сільської Ради, депутатів; За місцем роботи до підприємств, установ, організацій, що мають житловий фонд і ведуть житлове будівництво.

2. Зібрати необхідні документи та подати до відділу, що здійснює зарахування на квартирний облік.

3. Рішення щодо взяття на квартирний облік повинно бути винесене у місячний строк з дня подання всіх документів.

4. Отримати письмову відповідь з повідомленням дати взяття на облік, виду і номера черги або підстави відмови у задоволенні заяви.

5. Дочекатися своєї черги серед осіб, що мають право на першочергове отримання житла.

6. Отримати ордер на житлове приміщення.

*Громадяни, які перебувають на квартирному обліку проходять щорічну перереєстрацію, в ході якої перевіряються їх облікові дані.

→ Члени сімей загиблих, особи з інвалідністю І і ІІ, та внутрішньопереміщені особи, з числа учасників бойових дій чи осіб з інвалідністю ІІІ групи мають право на грошову компенсацію в разі неотримання житла.

→ Внутрішньопереміщені особи, з числа учасників бойових дій чи осіб з інвалідністю ІІІ групи, та члени їх сімей беруться на квартирний облік у населеному пункті в межах території обслуговування органу соціального захисту населення, в якому вони перебувають на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб. При цьому не враховується наявність чи відсутність нерухомого майна на окупованій території чи лінії зіткнення.

ГРОШОВА КОМПЕНСАЦІЯ ЗА НАЛЕЖНІ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ЖИТЛОВІ ПРИМІЩЕННЯ

Для цього необхідно:

1. перебувати на квартирному обліку
2. подати заяву + пакет документів до органів соцзахисту чи ЦНАПу
3. орган соцзахисту або ЦНАП протягом десяти робочих днів з дня прийняття заяви про призначення грошової компенсації з усіма необхідними документами вносить до комісії подання про виплату грошової компенсації.
4. комісія має 5 робочих днів для прийняття рішення щодо призначення або відмови в призначенні грошової компенсації.
5. отримуєте рішення на руки та відкриваєте рахунок в «Ощадбанку».
6. копію договору про відкриття спецрахунку треба протягом 10 днів подати до органів соцзахисту, аби вони могли додати це до справи.
7. чекати на зарахування коштів, про що повідомляє орган соцзахисту.

Постанова КМУ від 19 жовтня 2016 р. № 719 «Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей»

Постанова КМУ від 18 квітня 2018 р. № 280 «Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України»

Документи:

- паспорт+код;
- посвідчення ветерана;
- документи військово-лікарської комісії, який визначає причинний зв'язок отриманих захворювань, поранень, контузій і каліцтв;
- рішення виконавчого комітету про взяття заявника та членів його сім'ї на квартирний облік;
- акта комісійного обстеження або відомостей з Реєстру пошкодженого та знищеного майна - за наявності у заявника та членів його сім'ї житлового приміщення, яке зруйноване або стало непридатним для проживання;
- довідки про наявність/відсутність зареєстрованого до 31 грудня 2012 р. права власності на житло;
- довідки про взяття заявника, який перемістився, на облік внутрішньо переміщених осіб;
- рішення комісії про призначення заявнику, який перемістився, грошової компенсації;
- довідки про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність (наявність) судимості або обмежень.

Нюанси:

1. Ріелтора не можна оплатити з цих коштів, тобто, якщо особа або продавець скористались послугами ріелтора, то це оплачується за окремий рахунок і не підлягає компенсації.
2. Якщо житло дешевше компенсації? То кошти, що не були використані або залишились на залишку, повернуться державі.
3. А якщо дорожче? То різницю між сумою компенсації та сумою продажу особа має докласти на спецрахунок.
4. Врахуйте, що попередньо, необхідно буде укласти договір купівлі-продажу, а вже потім погоджувати його у соцзахисті для того, аби розблокували рахунок, і можна було перевести кошти (наперед, це реально – доведено на практиці).
5. Яке житло можна купити? Тільки те, що вже прийнято в експлуатацію, не об'єкти будівництва (не плутайте з «Оселею»).
6. Гроші з моменту зарахування треба витратити протягом року, але не пізніше ніж через пів року після закінчення воєнного стану.
7. Важливо! Якщо вже отримали кошти на рахунок, але не витратили їх, зверніть увагу, що ця сума не індексується. Індeksuється тільки та сума, яку ще не виплатили.
8. Також варто врахувати, що якщо протягом 3-х років з моменту купівлі житла його продаєте/даруєте, то повинні повернути державі всі кошти в повному обсязі.

€ОСЕЛЯ

Хто може бути забезпечений доступним іпотечним житлом?

- Військовослужбовці ЗСУ (контрактники)
 - СБУ
 - Служби зовнішньої розвідки ГУР
 - НГУ, ДПСУ
 - Управління державної охорони
 - Держспецзв'язку
 - Держтрансслужби
 - військові прокурори Офісу Генерального прокурора
 - особи рядового і начальницького складу ДСНС
 - співробітники Служби судової охорони
 - особи начальницького складу управління спеціальних операцій НАБУ
 - поліцейські
 - члени сімей*
- ветерани війни та члени їх сімей
 - учасники бойових дій
 - особи з інвалідністю внаслідок війни,
 - сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни
 - сім'ї загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України

*До цього пункту включаються особи, які були звільнені із зазначених посад чи втратили відповідний статус або звання в результаті отримання статусу особи з інвалідністю I або II групи внаслідок війни після отримання кредиту відповідно до цих Умов, на період такої інвалідності, та не включаються члени сімей зазначених осіб.

Критерії відповідності:

- громадяни України
- старші за 18 років на дату оформлення кредиту
- не старші 70 років на дату погашення
- платоспроможні
- не має власного житла зовсім або воно:

а) менше ніж $52,5 \text{ м}^2 + 21 \text{ м}^2$ на кожного наступного члена сім'ї додатково (чоловік/дружина та неповнолітні діти, що проживають з військовим

б) розташоване в районі бойових дій або на тимчасово окупованій території

в) не фігурує в санкційних списках не бере участь в інших чинних державних програмах із забезпечення житлом)

ПІЛЬГИ НА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ

Для УБД пільга становить 75% на:

- плату за користування житлом (квартирна плата);
- плату за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами);
- знижка вартості палива, в т.ч. рідкого, – для осіб, які проживають у будинках без центрального опалення.
- Для осіб з інвалідністю внаслідок війни пільга становить 100% на :
- плату за користування житлом (квартирна плата);
- плату за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами);
- знижка вартості палива, в т.ч. рідкого, – для осіб, які проживають у будинках без центрального опалення.

Для членів сімей загиблих пільга становить 50%

Площа житла на яку надається пільга становить 21 кв. метр загальної площі + 10,5 кв.м на сім'ю

Для сімей, що складаються лише з непрацездатних осіб, надається 100-процентна знижка за користування газом для опалювання житла на подвійний розмір нормативної опалювальної площі (42 кв. метри на кожну особу, яка має право на знижку плати, та 21 кв. метр на сім'ю)

Куди звертатися і які документи подавати?

Звернення подається до Пенсійного Фонду особисто, або через електронний кабінет Пенсійного фонду <https://portal.pfu.gov.ua>

Документи:

- заяву про встановлення пільги,
- паспорт
- ідентифікаційний код
- посвідчення УБД або особи з інвалідністю внаслідок війни
- номер рахунка IBAN та найменування банку, в якому відкрито рахунок.

Важливо!

Пільга призначається тільки особам, дані про яких внесено до Реєстру осіб, які мають право на пільги.

Якщо Вас не внесено до реєстру, то разом із пакетом документів подається і заява на внесення до реєстру отримувачів пільг.

Органи ПФУ

Верифікація
виданих документів

Пошук пенсійного
посвідчення

Листки
непрацездатності

Заява на ідентифікацію
за допомогою
відеоконференц'язу

Благодійні
пожертви

Оцінка
відвідування ПФУ

Головна / Всі послуги

Як зареєструватися

Всі послуги

Пенсіонерам

Застрахованим особам

Страховальникам

Популярні послуги

Управителям, об'єднаням,
виконавцям комунальних
послуг

Центрам надання
соціальних послуг /
Територіальним громадам

Заява
на призначення пенсії

Заява
на житлову субсидію чи пільгу

Заява-розрахунок
щодо сплати за листками
непрацездатності

Дані з реєстру
застрахованих осіб

Добровільна сплата страхових внесків
на загальнообов'язкове державне
пенсійне страхування (Договір
приєднання)

Заява
на страхову виплату

Відомості про трудову діяльність

Електронна
пенсійна справа

ДОДАТКОВІ ПІЛЬГИ ОСОБАМ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» ст. 13, п. 22

Постанова КМУ від 14 лютого 2007 року №228 «Про порядок виплати та розміри грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування» визначає розміри щомісячної грошової компенсації на бензин, ремонт і технічне обслуговування: 22% для автомобілів - 460,46 грн, 16% для мотоцикла - 334,88 грн.

Розмір компенсації на транспортне обслуговування становить 29% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Особи з інвалідністю внаслідок війни мають право на позачергове безоплатне забезпечення легковими автомобілями:

- наявність медичних показань для забезпечення автомобілем;
- відсутність автомобіля (вантажного/легкового), автобусу, причепу, напівпричепу, якому менше 10 років;
- автомобіль надається на 10 років, через 10 років можна замінити на новий.

Порядок взяття на облік

До районного управління соціального захисту за місцем реєстрації подати заяву, до заяви додаються:

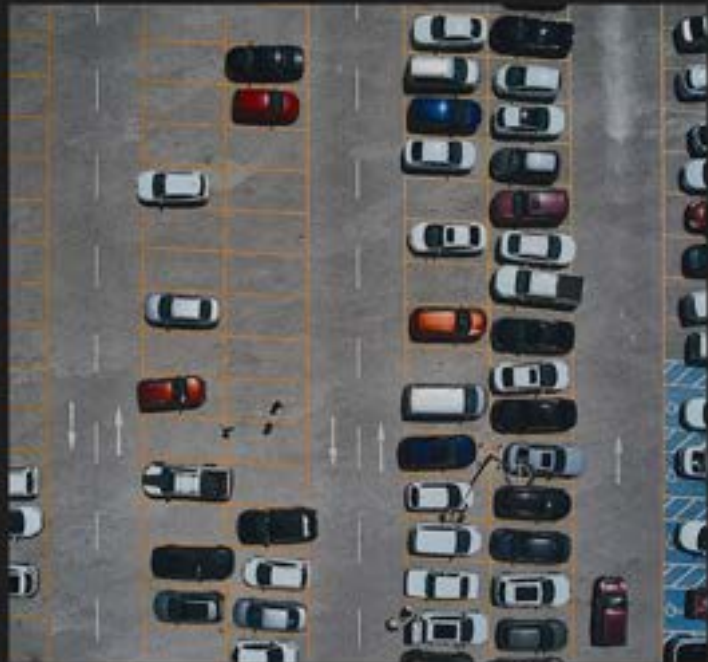
- копія довідки МСЕК/витягу ЕКОПФО;
- паспорт (оригінал);
- довідка про присвоєння ідентифікаційного номера особі з інвалідністю та члену сім'ї, якому передається право користування автомобілем, законному представнику недієздатного інваліда;
- документ про реєстрацію місця проживання члена сім'ї, іншої особи, яким передається право користування автомобілем;
- посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни;
- для недієздатних осіб з інвалідністю - копія рішення суду про визнання інваліда недієздатним та копія рішення (розпорядження) про встановлення над ним опіки.
- копію посвідчення водія інваліда/особи, якій передається право керувати автомобілем.

Після реєстрації заяви районним управлінням соціального захисту в день звернення видається, а у разі надходження заяви поштою у триденний строк особі з інвалідністю надсилається направлення до ЛПЗ для проходження медичного огляду та направлення на ЕКОПФО.

Після проходження особою з інвалідністю внаслідок війни медичного огляду ЛПЗ у п'ятиденний строк надсилає ЕКОПФО направлення і витяг з медичної карти амбулаторного (стаціонарного) хворого та в обов'язковому порядку повідомляє про це районне управління соціального захисту або відділення виконавчої дирекції, яке видало таке направлення. Повідомлення про забезпечення автомобілем надсилається головним управлінням соціального захисту районному управлінню, а копія додається до особової справи.

БЕЗОПЛАТНЕ ПАРКУВАННЯ ТА БЕЗОПЛАТНЕ ЗБЕРІГАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ НА СТОЯНКАХ

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» п. 24 ч. 1 ст. 13

Постанова КМУ від 25 травня 2011 р. № 585, Правила зберігання транспортних засобів на автостоянках, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р.

Особи з інвалідністю внаслідок війни звільняються від орендної плати за нежилі приміщення, що орендуються особами з інвалідністю внаслідок війни під гаражі для спеціальних засобів пересування (автомобілів, мотоциколясок, велоколясок тощо) та безплатне надання для цих засобів гаражів-стоянок незалежно від їх форми власності.

Документи:

- заява (із зазначенням місця розташування бажаної автостоянки);
- копія паспорта особи з інвалідністю;
- копія пенсійного посвідчення;
- копія свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу;
- оригінал та копія довіреності на керування транспортним засобом (за наявності);
- оригінал та копія свідоцтва про шлюб, народження, усиновлення, документів про опіку або піклування, рішень суду та інших документів, що підтверджують взаємні права та обов'язки (для членів сім'ї та законних представників).

Крок 1

Документи подаються до районного органу праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації.

Крок 2

Орган соціального захисту населення протягом двох тижнів розглядає документи та направляє до органу місцевого самоврядування інформацію про наявність підстав для видачі заявникові направлення на безоплатне зберігання транспортного засобу на автостоянці.

Крок 3

Орган місцевого самоврядування у місячний строк приймає рішення щодо видачі особі з інвалідністю направлення.

Крок 4

Власник автостоянки зобов'язаний у місячний строк після видачі особі з інвалідністю направлення надати місце на строк, зазначений у направленні.

Хто виділяє кошти?

Документи подаються до районного органу праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації.

Орган соціального захисту населення протягом двох тижнів розглядає документи та направляє до органу місцевого самоврядування інформацію про наявність підстав для видачі заявникові направлення на безоплатне зберігання транспортного засобу на автостоянці.

Орган місцевого самоврядування у місячний строк приймає рішення щодо видачі особі з інвалідністю направлення.

Власник автостоянки зобов'язаний у місячний строк після видачі особі з інвалідністю направлення надати місце на строк, зазначений у направленні.

ПРОТЕЗУВАННЯ В УКРАЇНІ

Особи з інвалідністю забезпечуються засобами реабілітації в порядку черговості.

Першочергово забезпечуються засобами реабілітації та отримують компенсацію діти з інвалідністю та діти з порушеннями опорно-рухового апарату, далі - в такому порядку:

- Особи, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист";
- військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані, добровольці Сил територіальної оборони) військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, військових прокуратур, Держмитслужби, Держспецзв'язку, ДСНС, ДКВС, осіб, які входили до складу ДФТГ, які брали безпосередню участь в АТО/інших заходах оборони;
- працівники підприємств, установ, організацій, які залучалися та брали безпосередню участь в АТО/інших заходах оборони;
- мирні громадяни, які проживали в районах проведення АТО/інших заходів оборони, за умови, що такими особами не вчинено кримінальних правопорушень;
- особи, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;
- особи, які в період воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях під час служби, трудової та іншої діяльності, проживання на відповідній території отримали поранення, контузію, каліцтво або захворювання внаслідок агресії рф проти України безпосередньо в районах проведення бойових дій або в районах, що піддавалися бомбардуванням, авіаударам та іншим збройним нападам.
- відсутність випробувального строку при прийнятті на роботу осіб з інвалідністю, які направлені відповідно до рекомендації МСЕК/ЕКОПФО (ст. 26 КЗпП);
- робота у нічний час та надурочні години допускаються лише за згоди особи з інвалідністю і якщо це не суперечить медичним показанням (ст. 55, 63, 172 КЗпП);
- право на неповний робочий тиждень та пільгові умови праці згідно програми реабілітації (ст. 172 КЗпП);
- Додаткові відпустки:
- право на повну тривалість щорічної основної відпустки у перший рік роботи до спливу шестимісячного терміну безперервної роботи (ст. 10 Закону України «Про відпустки»);
- особам з інвалідністю I і II груп – 30 календарних днів щорічної основної відпустки (оплачувані) та додаткові 60 днів неоплачуваної відпустки;
- особам з інвалідністю III групи – 26 календарних днів щорічної основної відпустки та додаткові 30 днів неоплачуваної відпустки (ст. 6, 25 Закону України «Про відпустки»);
- можливість дострокового розірвання строкового трудового договору в разі хвороби або інвалідності, які перешкоджають виконанню роботи за договором (ст. 39 КЗпП);

Протезування та забезпечення технічними засобами реабілітації

Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»

Постанова КМУ від 05.04.2012 р. №321 «Про затвердження Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані технічні засоби реабілітації, переліків таких засобів»

Всі пільги надаються на підставі пред'явлення посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни та домовленості з роботодавцем.

Ознайомитись з переліком відповідних пільг та гарантій можна за посиланням на Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» №3551-XII від 22.10.1993 УБД - ст.ст. 6, 12; Особам з інвалідністю внаслідок війни - ст.ст. 7, 13; Членам сім'ї загиблого ст.ст. 9, 15.

Перелік корисних матеріалів щодо ЕКОПФО

Нормативно-правові акти:

- [Закон України "Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні"](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи» №1338 від 15.11. 2024 р.](#)
- [Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Порядку та Критеріїв встановлення ступеня стійкої втрати професійної працездатності в рамках проведення оцінювання повсякденного функціонування особи» №420 від 5 червня 2012 р.](#)

Додаткові джерела:

- [Реформа МСЕК та нова система оцінювання ЕКОПФО](#)
- [До якого медзакладу передані справи МСЕК](#)
- [Перелік медзакладів, де працюють експертні команди \(станом на 14.04.2025\)](#)
- [Перелік лікарів експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування людини](#)
- [Шлях військовослужбовця для отримання статусу інвалідності](#)
- [Оцінювання військовослужбовців та представників інших відомств](#)
- [Хто може бути представником людини під час оцінювання експертною командою?](#)
- [Як ухвалює рішення експертна команда з оцінювання повсякденного функціонування особи \(ЕКОПФО\)](#)
- [Е-документ: що робити з витягом із рішення експертної команди, який надійшов на електронну пошту?](#)
- [Додаткові обстеження під час оцінювання функціонування: що варто знати](#)
- [Чи потрібна нотаріальна копія витягу з рішення експертної команди з оцінювання функціонування для отримання пільг і виплат?](#)
- [Оцінювання повсякденного функціонування для громадян України, які перебувають за кордоном](#)
- [Оскарження рішення експертної команди в Центрі оцінювання функціонального стану особи](#)
- [Перелік відомостей, що містяться в протоколі розгляду скарги на рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи або рішення медико-соціальної експертної комісії](#)

Документи, які може отримувати військовослужбовець:

- [Дозвіл-скерування від військової частини на ЕКОПФО](#)
- [Направлення на ЕКОПФО \(як правило, не видається на руки\)](#)
- [Сповідення про дату, час і форму огляду ЕКОПФО](#) (як правило, воно електронне, військовий його отримує через смс, електронну пошту, але може бути і письмове)
- [Витяг з рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи](#)
- [Рішення експертної команди Центру оцінювання функціонального стану особи за результатами розгляду скарги на рішення ЕКОПФО](#)

Рапорти/документи, які може подавати військовослужбовець чи ветеран:

- [Рапорт про направлення на оцінювання повсякденного функціонування](#)
- Скарга до вищого командування, ЦУЗПВ, щодо ненадання дозволу на залишення частини для проходження ЕКОПФО
- Скарга до головного лікаря ЗОЗ, МОЗ (якщо ЗОЗ цивільний), КМС (якщо ЗОЗ військовий) щодо ненаправлення на медичний огляд ЕКОПФО
- Позовна заява про визнання бездіяльності щодо ненаправлення на медичний огляд ЕКОПФО/відмови в направленні на медичний огляд ЕКОПФО протиправною та зобов'язання направити на медичний огляд ЕКОПФО
- Заява про залучення представника на огляд ЕКОПФО
- Заява про самостійну фіксацію на огляді ЕКОПФО
- Заява про внесення виправлень до рішення ЕКОПФО
- Клопотання про поновлення строку на оскарження рішення ЕКОПФО
- Скарга до Центру оцінювання функціонального стану особи щодо визнання протиправним і скасування рішення ЕКОПФО рівня
- Позовна заява про визнання протиправною та скасування рішення ЕКОПФО і зобов'язання передати справу на розгляд Центру оцінювання функціонального стану особи/провести повторний огляд
- Позовна заява про визнання неправомірною бездіяльності Центру щодо нерозгляду скарги та зобов'язання розглянути скаргу повторно